

emeğin birliği

10 Aralık
1978
500 Krş

24

fabrikalar, tarlalar, siyasi iktidar, her şey emeğin olacak..!

**TÜM DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN
EYLEM BİRLİĞİNİ**

SAĞLAMAK İÇİN;

**“DEMOKRATİK PLATFORM,,U
GÜÇLENDİRMELİYİZ!**

TSİP'in Anti - Faşist Mücadele

Türkiye'deki faşizm üzerine siyasal tartışmaları yoğunlaştırmak, «anti - faşist cephe» politikasını daha iyi bir şekilde kavramak, kavratmak amacıyla bu yazımızda da, TSİP'in haftalık yayın organı olan «Kitle» gazetesinde ve daha sonra broşür halinde çıkan, TSİP genel başkanı AHMET KAÇMAZ'ın «Anti - Emperyalist ve Anti - Faşist Mücadelenin Yeni Perspektifleri» başlıklı yazısıyla polemige gireceğiz.

Ancak, biz, yazımıza açıklık kazandırmak, ne dediğimizi okurlarımıza iyice kavratılabilmek ve sıkılmamak için polemige gireceğimiz yazarın takip ettiği konu başlıklarına göre bir sıra takip etmeyeceğiz. Çünkü; yazar aynı şeyleri, ayrı ayrı başlıklar altında incelediği konuların içersine serpiştirmiş ve bir yığın kafa karışıklığına yol açmak istemiştir. İşte biz, okuyucularımızı bu kafa karışıklığından kurtarmak ve denmek isteneni iyice açıklamak ve okuyucularımızın gözünde iyice somutlaştırmak için, iki ana başlık altında bu polemigi sürdürmeye çalışacağız:

1 — Faşizmin «tırmanması» (faşizm hangi koşullarda tırmanır) ve,

2 — Anti - faşist Cepheyi oluşturacak güçler ve Anti - tekell mücadelenin muhtevası. (Biz polemige gireceğimiz yazıyla ilgili alıntılar A. Kaçmaz'ın adıyla çıkan «Yaşasın Sosyalizm» adlı küçük kitapçıktan aktaracağız.)

1 — Faşizmin «Tırmanması»

Herhangi bir olgunun anlaşılır bir biçimde izah edilebilmesi için; o olguyu yaratan maddi şartların olduğu şekliyle ele alınıp gösterilmesi ve bilimsel soyutlama yoluyla yeniden somutlaştırılması gerekir. Düşüncenin kaynaklandığı madde olduğu gibi görülüp, olduğu şekliyle kavranmazsa; bu belirsizlikten doğan düşünce de objektiflikten uzak, tamamen soyut bir düşünce olur. Herhangi bir ülkede, ayrı tarihi bir dönemde ortaya çıkan bir olgu, o ülkenin somut koşulları, ekonomik, sosyal, politik yapısına göre çözümlenir.

Aynı olgu, farklı tarihi bir dönemde bir başka ülkede ortaya çıksa bile, olgunun kendi içinde taşıdığı çözüm metotları farklı olacaktır. Çünkü, tarih tekerrür değil, hiç durmadan ileriye doğru devam ettiğine göre, ayrı ayrı ülkelerde ve ayrı ayrı çelişkilerden dolayı, ayrı ayrı tarihi şartlardan doğan sosyal ve siyasal olaylar birbirinin tekrarı değildir. Bu yüzden de farklı metotlarla çözümlenir.

Bu kısa ve genel açıklamadan sonra konumuza geçip, polemigimize başlayabiliriz.

Ahmet Kaçmaz, söz konusu yazısında, faşizmin hangi koşullarda nasıl gelebileceği hakkında bir açıklama yapmamış, ancak, «burjuva demokrasinin inkârının kaynağı tekellcilik olgusudur ama, faşizm tüm tekellcilerin değil, «finans kapitalin» en gerici, en şöven ve en emperyalist unsurlarının açık, terörist diktatörlüğüdür.» (a.g.e. s: 66) diyerek, faşizmin tanımını belirtmekle yetinmiştir. Yazar bu tanımlamasından sonra Türkiye'deki siyasal yapının geçmişi hakkında pek uzun bir açıklama yapmamış, 1973'den bu yana olan gelişmeleri, günümüzde nasıl bir siyasal ortamda yaşadığımızı açıklamaya çalışmıştır. Yazarın bu günkü siyasal ortama nasıl gelindiği ve bu ortam hakkında neler dediğini kavrayabilmek için, önce geçmiş hakkındaki düşüncelerini ve bu günkü ortam hakkında neler söylediğini aktaralım: Yazar 12 Mart 1971 dönemini kısaca şöyle değerlendirmektedir:

«CHP on yıllardan beri seçimlerde ilk de-

fa kayda değer bir atılım yapmıştı. 12 Mart Faşizmine karşı yetersiz de olsa direnmiş ve demokrasi açısından olumlu puan toplamıştı.» «Gerçi, 1970'lerin başından bu yana AP, burjuvazinin bu «geleneksel» partisi bir hayli tökezlemiş, alabildiğine itibar kaybetmişti. Ancak henüz, «sıfırı tüketmiş» değildi. 12 Mart muhtırasıyla «mağdur» duruma düşürülmüştü. 12 Mart faşizminde de «geri planda» gözükmeyi bir ölçüde becermişti». (A. Kaçmaz: Yaşasın Sosyalizm s: 6 - 7). (altını biz çizdik. E.B.)

Görüldüğü gibi, sayın yazarın 12 Mart 1971' de ortaya çıkan siyasal duruma, Faşizm dediği açık. Ancak, sayın yazar bundan sonraki gelişmelerin ne olduğu, nasıl bir ekonomik, siyasal değişiklik olduğu hakkında bir açıklık getirip, herhangi bir «bilgi» vermemektedir. Ama, 1973 seçimlerinden sonra CHP - MSP hükümetinin kurulduğunu, bunun da «ömrünün pek uzun olmayacağını» ve olmadığını belirtmiş, fakat bu dönemde de nasıl bir ekonomik ve siyasal yapı ortaya çıktığını yine koymamış, daha sonra, 1. MC ve 2. MC hükümetlerinin kuruluşunu izaha çalışmış ve MC hükümetlerinin hangi amaçla kurulduğunu ve bu hükümetlerin kuruluşuyla ortaya çıkan durumu şöyle izah etmiş:

«Bir yandan faşizm kitleleri ürkütüp, sindirmek için pervasızca tırmandırılır, faşistlerin devlet katlarında yuvalandırılmalarına hız verilir ve faşist saldırganlık alabildiğine azdırılırken, bir yandan da tüketim ekonomisi şimdiye kadar ülkemizde rastlanmamış bir enflasyon hızıyla pompalandı». (A. Kaçmaz a.g.e. s: 9) (altını biz çizdik E.B.)

Yazar bunları belirttikten sonra bu günkü mevcut siyasal ortam hakkında şöyle diyor: «Zaten bir hayli kısıtlı bir demokraside yaşıyoruz.» (a.g.e. s: 99).

Yukardaki alıntılar okurlar biraz daha dikkatli okurlarsa, sayın yazarın birbiriyle çelişkili ifadelerini kolayca ortaya çıkarırlar. Açıkça görülüyor ki, Ahmet Kaçmaz, toplumsal ve siyasal ortamda işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesiyle kazanılmış demokratik kazanımların doğurduğu durumla, mevcut devletin yapısını birbirine karıştırıyor. Çünkü, o kadar açık ki; ilk alıntıda yazar 12 Martı «faşizm» olarak niteliyor ve arkasından nasıl oluyorsa MC hükümetleri döneminde ise faşizmi «pervasızca tırmandırıyor» sonra da CHP ağırlıklı iktidar döneminde de «kısıtlı demokrasi» doğuyor. Şimdi yazara bir soru sormak gerekiyor. 12 Martta devlete hakimiyetini kuran faşizm ne oldu, nereye gitti de MC dönemlerinde faşizm tekrar devleti ele geçirmek için «pervasızca tırmandırılıyor»?

Bunun bir örneğini verebilir misiniz sayın yazar, böyle bir şey nasıl mümkün olabilir? Şimdi biz bu konuda görüşlerimizi belirtmeden önce devrimci ustalar faşizm bir kez iktidara geldiği ve daha sonra nasıl olupta «tırmandığı» konusunda neler söylüyor ona bakalım, ondan sonra da kendi görüşlerimizi açıklayalım ve yazarın bu konudaki görüşlerini eleştirelim.

Dimitrof bu konuda şöyle diyor:

«Faşizmin yönetimi ele geçirmesi sadece bir burjuva hükümetin bir diğerini izlemesi değildir. Burjuvazinin - burjuva demokrasininin belli bir sınıfsal egemenliği içeren devlet biçiminin bir diğeri ile; açık terörist diktatörlükle değiştirilmesidir.» (Dimitrof Faşizme Karşı Birleşik Cephe 1. kitap s: 54)

Dimitrof'unda belirttiği gibi, faşizm: sade-

ce bir burjuva hükümetinin bir diğerini izlemesi olmadığına, ve faşizm 12 Martta açık terörist diktatörlüğünü kurduğuna göre burjuvazi mevcut devleti büyük ölçüde faşistleştirilmiş olmaz mı? Ki, 12 Mart'ta da böyle olmuştur. O halde MC dönemlerinde faşizm tekrar nereye «tırmandırılıyor»? Ne değişiklik oldu da MC hükümetleri faşizmi «tırmandırıyor» sayın yazar? O y s a y a z a r, a ç ı k ç a 12 Mart'a faşizm dediğine göre, faşizmin tekellci sermayenin en gerici, en bağınaz kesiminin kanlı terörist diktatörlüğü olduğuna ve bu diktatörlüğünü de, devlet eliyle uygulayacağına göre, devleti de şu ya da bu ölçüde faşistleştirilmiş demektir. O halde 12 Mart'ta devlet üzerinde hakimiyetini kuran faşizm, devlet yapısındaki bu hakimiyetini mi kaybetti? Hangi toplumsal olaylar oldu da, faşizm devlet üzerindeki hakimiyetini kaybetti? Örneğin, ülkede bir savaş koşulu yaşanıp, iktidardaki faşizmin, militarist bürokratik güçleri dağılıp, çözülmesi, devlet üzerindeki hakimiyetinin kaybolması (yani tekellci sermayenin faşizmle sağladığı merkezi denetimin sarsılması: örneğin B. Almanya'da 1945'lerde olduğu gibi) bir durum mu doğdu? Veya işçi sınıfı öncülüğünde diğer emekçi yığınların birleşik bir gücüyle, bir demokratik devrim neticesinde (örneğin Bulgaristan'da Macaristan'da vb. olduğu gibi) iktidardan alaşağı mı edildi? Bunların hangisi oldu sayın yazar? Besbelliki, Türkiye'de bunlardan hiç birisi olmadı. O halde faşizm MC hükümetleri döneminde nereye, niçin «tırmandırılıyor»? Bu sorularımızın cevabını yazımızda bulmak çok güç. Hatta yoktur. Fakat, yazarın faşizmi niye «tırmandırıldığını», niçin böyle dediğini, yine bu sayın yazarın bu günkü mevcut ortamı değerlendirirken söylediklerinden anlayabiliriz. Sayın yazar; «zaten oldukça kısıtlı bir demokraside yaşıyoruz» diyor. Yani kısacası, yazar bu günkü ortamda bir demokratik ortamda yaşadığımızı söylüyor. Fakat, yazar böyle demesine rağmen sözünü ettiği kısıtlı demokrasinin toplumsal hayatta emekçiler tarafından mücadeleyle kazanılan haklar mı, yoksa devletin özünde ve niteliğinde mi olduğunu belirtmiyor. Bu günkü mevcut siyasal iktidarın sınıf yapısını açıklarken de şunları söylüyor:

«İktidarın siyasal muhtevasındaki bu değişikliğe mukabil, sosyal muhtevasında sınıfsal açıdan kayda değer bir değişiklik olmaması, kimilerinin meseleyi kavramalarında bir güçlük yaratabilir... Bu gün hükümeti CHP'de kursa, toplumsal olarak yine tekellci burjuvazinin başını çektiği egemen güçler ittifakı iktidardadır. Ve yine işçi sınıfı, tüm emekçi kitleler muhalefette bulunmaktadır.» (A. Kaçmaz a.g.e. s: 65) «Yeni hükümet yine tutarlı olmasa da faşist saldırganlık ve «işgal»e karşı mücadele yürütmektedir.» (a.g.e. s. 34)

Evet sayın yazar, mevcut «iktidarın siyasal muhtevasındaki bu değişikliğe mukabil sosyal muhtevasında sınıfsal açıdan kayda değer bir değişiklik olmaması»nı söylemesine rağmen, «yeni hükümet»in tutarsızda olsa «anti-faşist» olduğunu iddia etmektedir. Ve buradan da anlaşılmaktaki; MC hükümetleri 12 Marttan sonra bu «burjuva demokrasisine» karşı «faşizmi tırmandırmak» ta (!) Yani kısacası; sayın yazara göre, 12 Martta iktidara gelen faşizmin, daha sonra (her nasılsa!) devlet yapısındaki hakimiyeti yıkıldı ve yerine «kısıtlı bir burjuva demokrasisi» doğdu. Ve MC hükümetleri de faşizmi,

Anlayışı Üzerine-1

«burjuva demokrasisi»ni yok etmek için «tırmandırmaya» çalıştı, fakat başarılı olamadı. Tekelci burjuvazide bu hükümeti yıktı, yerine CHP ve bağımsızlar, CGP, DP koalisyon hükümetiyle beraber yine «kısıtlı bir burjuva demokrasisi» uygulanmaya başlandı. Ama yine yazara göre, «faşizm tırmanıyor.» Şimdi bakalım sayın yazarın iddia ettiği şekilde faşizm bir kere iktidara geldimi ve devlet yapısı üzerinde hakimiyetini kurarsa, «kapitalizm sınırları içinde» yerini bir burjuva demokrasisine bırakır mı? Ve faşizmin iktidara gelişinden sonra bir ülkede demokrasiden bahsedilebilir mi? Ve yazarın niçin demokrasiden bahsettiğini açıklamaya çalışalım.

Biz bu konuda yine önce devrimci ustaların ne dediğini, sonra da bizim görüşlerimizi açıklayalım. Dimitrof bu konuda, yazarla aynı düşüncede değil. Şöyleki;

«Faşizm burjuvazinin sınıf egemenliğinin son aşamasıdır. (.....) faşizm kapitalizm çerçevesi içinde yerini eski burjuva demokratik rejimine bırakacak geçici bir yönetim olarak kabul ve büyük kapitalist ülkelerdeki gelişme tehlikesini inkar etmek, proleteryanın uyanışını ve direnişini yıpratmakla sonuçlanacak, faşist diktatörlüğün geçici olarak sağlanmasını destekleyerek yardım edecek boş aldatmacalardır. Bu aldatmacalar kesinlikle reddedilmeli ve sendikalar enternasyonal taraftarları bunları güçsüz kılmak için bütün imkanlarını seferber etmelidirler.» (Dimitrof. Faş. K. B. C. 1. Kitap s. 32-33)

Yine bu konuda E. Lewerenz, «Komünist Enternasyonalde Faşizmin İhlili» adlı eserinde, Komünist enternasyonalden aktarmaları yapılarak şöyle diyor:

«XIII. oturumun saptamalarına göre, bir ülke bir kez faşizmin kucağına düştü mü artık ondan sonra yeniden burjuva demokrasisine dönüş çok güç olmaktadır. Aslında bu durum, faşizmin sınıf özüne ve işçi sınıfının burjuva devletin faşistleştirilmesine ilişkin deneyimlerine uymaktadır.»

«Faşist diktatörlüğün kurulduğu bir ülkede, burjuva demokrasisine dönüşün güçlüğü, faşizmin dayandığı sınıf temellerinin ortadan kaldırılmamasından kaynaklanmaktadır.» (E. Lewerenz, K.E.F.T. s: 66)

Yukardaki alıntılarda da görülebileceği gibi, faşizmi, devlet yapısı üzerinde hakimiyet sağladıktan sonra, «kapitalizm çerçevesi içinde yerini» burjuva demokrasisine bırakacağını iddia edenlere Dimitrof ve Üçüncü Enternasyonalin cevabı çok açık. Faşizmi «geçici» bir yönetim olarak görmek ve kabul etmek, onun kanlı yüzünü kitlelerden gizlemek, onun sınıfsal karakterini görmemek, veya bile bile faşizmin ekmeğine yağ sürmek, işçi sınıfına ve diğer emekçilere ihanet etmekten başka bir şey değildir. Çünkü, aynı zamanda faşizm Dimitrof'un dediği gibi, «burjuvazinin sınıf egemenliğinin son aşamasıdır.» Bu demektir ki; artık tekelci burjuvazi daha önce mali gücüne dayanarak, uyguladığı diğer burjuva yönetim biçimleriyle işin içinden çıkamadığı, yani; tekelci burjuvazi içine düştüğü ekonomik ve siyasi krizlerini çözemediği, gelişen işçi sınıfı hareketlerini diğer burjuva yönetim biçimleriyle bastıramadığı veya susturamadığı ve iktidarının tehlikeye düştüğü dönemlerde baş vurduğu devlet yönetimi üzerindeki en son sınıf egemenliği biçimidir. O halde faşizm «kapitalizm çerçevesi

çinde» yerini burjuva - demokrasisine bırakmaz. Ancak, faşizmin egemenliğindeki devletin süreç içinde, tekelci burjuvazinin (yani tekellerin) çeşitli kesimlerinin kendi aralarındaki çelişkilerinden dolayı farklı yönetim biçimlerine, farklı dönemlerde baş vurması söz konusu olabilir. (örneğin parlamenter faşizm, siyasi gerici diktatörlük, açık faşist diktatörlük vs.) Bunun dışında Lewerenz'in de belirttiği gibi, «burjuva demokrasisine dönüşün güçlüğü faşizmin dayandığı sınıf temellerinin ortadan kaldırılmamasından kaynaklanmaktadır.» Kaldığı, A. Kaçmaz'ın kendisi de «bu gün hükümeti CHP'de kursa, toplumsal olarak yine tekelci burjuvazinin başını çektiği egemen güçler ittifakı iktidardadır...» diyerek, tekelci sermayenin iktidarda olduğunu belirtip, faşizmin maddi temellerinin ortadan kaldırılmadığını söylemektedir. Bu sayın yazar, ne dediğini şaşırmış, kendi kendisiyle çelişkiye düşmüştür. Hatta bu konuda yazar;

«Tekelciler için bir diğer alternatif de, 5 Haziran seçimleri öncesinde ittifakla dile getirdikleri «acıtıcı rejim» olabilir. Gerçekten böyle bir alternatifi çok tutacakları ortadadır. Fırsatı düştüğünde «bu kadar demokrasinin bize çok olduğunu» dile getirmekten çekinmemektedirler. Ama çoğunluğu, «acıtma»nın parlamenter görünümü altında olmasını istemektedirler. CHP ağırlıklı bir hükümetin gideceği sıkı yönetim onlar için birebirdir.» (A. Kaçmaz a.g.e.e. 28) demektir. Görüldüğü gibi, yazar tekelci burjuvazinin CHP eliyle bile «sıkı yönetim» uygulayabileceğini söylüyor, diğer yandan da bu günkü hükümetin «anti-faşist»!! olduğunu söylüyor. Hani bir söz vardır: «şaşkın ördek kıcın kıcın yüzer» diye; işte yazarınki de tam o hesap: biraz önce bu hükümetin «anti-faşist» olduğunu, şimdi ise bu hükümetin (Yani CHP ağırlıklı hükümetin) «sıkı yönetim» uygulayabileceğini söyleyen yazar, tam bir kafa karışıklığı içindedir.

Hele yazarın bu günkü hükümetin «anti-faşist» olduğunu ve «tutarsızda olsa faşist saldırganlığa karşı mücadele» ettiği tezine diyebilecek yok!? Bu günkü hükümet öyle «anti-faşist» ki; (!) temel ekonomik politikasının tekelci sermayenin geçmişte uyguladığı ekonomik politikadan hiç farkı olmadığı, emperyalizm ve işbirlikçi tekelci sermayenin sömürü düzeninin istikrarını sağlamak için elinden gelen bütün çabayı sarfettiği görülmektedir. İkinci MC'nin bütçesini olduğu gibi kabul etmesi, işbirlikçi tekelci sermayenin ekonomik krizini, yani istihdam, kredi vb. çözebilmek için IMF, Dünya Bankasından ve AET ülkelerinden bulduğu milyonlarca dolarlık krediler ve bunların yükünün elbetteki işçi ve emekçi yığınlarının sırtına yüklenmesi, diğer yandan; işçi sınıfı ve diğer emekçi yığınlarının mevcut düzene karşı, yani faşizme karşı gelişen ve gittikçe bir birliğe doğru yükselen mücadelesini engellemek amacıyla, «halk iktidarı», «barış», «huzur», «kardeşlik», «milli birlik ve beraberlik» teranelerinin arkasında «DGM»lerden farkı olmayan İhtisas Mahkemeleri tasarısı, demokratik kuruluşlar üzerindeki baskı ve sindirme hareketleri, sendikalar ve dernekler kanunundaki değişiklik tasarıları; bu gün bir kısmını başardığı işçi ücretlerini dondurmak için, «toplumsal anlaşma»lar; bütün bunlar bu günkü hükümetin yaptığı ve hatta belli ölçüde başardığı uygulamalardır. Ayrıca, «halkın can güvenliğini sağlamak» (!) bahanesiyle «sivil sıkı yönetim» uygulamaları, ve

özellikle Kürdistan üzerinde, estirilen terör ve provakasyon hareketleri, yine bunlar bu günkü hükümet eliyle, emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin, belli ölçüde becerdiği ve başarılı olduğu şeylerdir.

İşte, bu günkü hükümetin «anti-faşist»liği bu kadarlık! Bütün bunları görüpte, bu günkü hükümetin «anti - faşist» olduğunu ve faşizme karşı demokrasi uğruna mücadele ettiğini ve edeceğini söylemek için ya çok saf, ya da Türkiye'den habersiz olmak gerekir.

Yukardaki açıklamalarımızda da görüldüğü gibi, faşizm, siyasal iktidarda bir kere egemenliğini kurarsa, «kapitalizm çerçevesi içersinde yerini» burjuva - demokrasisine bırakmaz. Bunun tersini iddia etmek, faşizmin geçici olarak «sağlanmasına» yardım etmek demektir. O halde yazar faşizmin «tırmandığını» iddia etmekle neyi kastediyor? Bizce bundan anlaşılacak şuki, faşizmin bir tek gelişim biçimi olduğunu, orunda ancak aşağıdan yukarıya doğru gelebileceğini söylemek demektir. Zaten, baştan beri yazarın «tırmanan faşizm» iddiası da budur. Yine buda anti-marksist, bir tezdür. Bu konuda önce Dimitrof'un, ve Komünist Enternasyonalin görüşlerini aktararak, açıklamaya çalışalım. Sonra da Türkiye'de mevcut siyasi durumu kısaca izah edelim.

«Faşizmin hiç bir genel tarifi -doğru olsa bile- değişik aşamalarda bütün ülkelerde gelişiminin ve faşist diktatörlüğün çeşitli biçimlerinin özel niteliklerinin incelenmesi gereğini ortadan kaldırmaz...»

«Bütün ülkeler ve halklar için geçerli, evrensel bir faşizmin gelişim şeması ortaya koymak, büyük bir yanlış olacaktır.» (G. Dimitrof Fa. Kar. Bir. Cep. 1. Kitap s: 130-131)

«VII. Kongrenin gündemi üzerine yapılan tartışmalarda şu nokta açıklık kazanmıştır: «tek tek ülkelerin ekonomik, toplumsal ve ulusal yapılarındaki özellikler ve farklı tarihsel gelişmeleri, farklı faşistleşme sürecine yol açmakta, faşist diktatörlüğün ve faşizmin değişik biçim ve yöntemlerine götürmektedir: topyekün diktatörlük (Almanya, İtalya); Faşist askeri diktatörlük (Bulgaristan, Yugoslavya, Japonya); Dinsel, (Ruhani — ç.) faşizm (Avusturya, İspanya); parlamenterizmin belli görünüşleri (Polonya, Macaristan, Finlandiya) vb.» (E. Lewerenz, Kom. Ent. Faş. Tah. s: 157).

Yukardaki alıntılarda da görüldüğü gibi, eğer, «bütün ülkeler ve halklar için geçerli» faşizmin gelişimi için şematik bir tablo ortaya konacak olursa; bu durumda doğa ve toplumdaki gelişmeleri, değişimleri görmeden hazır bir reçete yazılmış olunur. Tersine, Marksizme göre; doğa ve toplum sürekli bir değişim ve gelişim içersindedir. Böyle oluncada, aynı üretim biçimine sahip olsalar bile aralarındaki ekonomik ve sosyal tarihi evreler ve durumları birbirinden farklı olan ülkelerde faşizmin gelişimi elbetteki farklı olacaktır. Aynı zamanda her ülke için geçerli faşizmin tek bir gelişim biçimi olduğunu söylemek, toplumu ve doğayı değişmez, donuk bir kalıp içine koymak, kalıpcılık olur. Ki bu da, Marksizm-Leninizmden başka her şeydir ve tamamen metafizik bir düşüncenin yapacağı şeydir. Oysa Marksizm-Leninizm bir doğma değil, bir eylem klavuzudur ve her türlü kalıpcılığın can düşmanıdır.

İşte biz burada, bu sayın yazarın faşizmin bir tek gelişim biçimi olduğunu kabul ederek

(Devamı 13. Sayfa'da)

“TKP,, Programı ve “Baş

Geçen sayılarımızda yayınlanan ilk iki bölümde, «Ürün» Dergisinde yayınlanan, H. Erdal'ın «Baş Düşman» adlı yazısında belirttiği görüşleri ele almış ve bu görüşlerin hem «TKP» programı ile nasıl çeliştiğini, hem de anti-tekell bir mücadeleyi izah etmek için başvurduğu «baş düşman» tespitinin baş çelişki tespitinde Marksist düşünceden değil, Maocu çelişki anlayışından kaynaklandığını belirtmiştik. Bu son bölümde de, H. Erdal'ın Türkiye'de gerçekleşecek devrimin temel niteliğinin anti-tekell olduğu iddiasını ispatlamak amacıyla, demokratik devrimin anti-faşist ve anti-kapitalist niteliğini göz ardı etmesi karşısında görüşlerimizi açıklayacağız.

DEMOKRATİK DEVRİMİN ANTI-FAŞİST VE ANTI-KAPİTALİST NİTELİĞİ

Lenin'in, «kapitalist temel olmaksızın, saf emperyalizm hiç bir zaman olmadı, hiç bir zaman ve hiç bir yerde olmadı ve hiç bir zaman olmayacak», şeklinde belirttiği gibi, tekellciliği yaratan ve onun maddi temelini teşkil eden kapitalizmdir.

Tekellci kapitalizmin doğuşu, ekonomik yapıda olduğu gibi siyasi üst yapıda da bir nitelik değişimine yol açmıştır. Ekonomik yapıda, tekell-öncesi kapitalizm çağında egemen olan serbest rekabete son verdiği gibi, siyasi yapıda da demokrasiye karşı ve demokrasiyi yok etmek için uğraşmıştır ve uğraşmaktadır. Tekellciliğin yaratmış olduğu bu ekonomik ve sosyal yapı, kapitalizme karşı verilen mücadelelerde, bu mücadeleyi yürüten güçlerde ve bu güçlerin gerçekleştireceği devrim biçimlerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Tekell öncesi kapitalizme karşı proletaryanın mücadelesinin tek alternatifi doğrudan doğruya sosyalizmdi. Yani kapitalist düzene karşı sosyalizmin gerçekleştirilmesi idi. Çünkü tekell-öncesi kapitalizm büyüğü, küçüğü her türden burjuvazi için bir hür teşebbüs ve demokrasi ortamı getirirken, işçi sınıfı için bir baskı sistemi idi. Proletarya da bu şartlarda bir bütün ve sınıf olarak burjuvaziye karşı savaşıyor ve bu güç karşısında kendi alternatifi olan sosyalizmi gerçekleştirmeye çalışıyordu.

Tekellciliğin doğması bu durumu önemli ölçüde değiştirdi. Tekellci sermaye, ekonomik alt yapıda olduğu gibi devletle bütünleşip, devleti ele geçirerek siyasi üst yapıda da egemenliğini kurup, ekonomik alt yapıda serbest rekabete son verip, küçük burjuvaziye ekonomik bir baskı altına alırken, üst yapıda da siyasi gericiliği uygulayarak siyasi demokrasiyi ortadan kaldırmaya çalışmış, küçük burjuvaziye ekonomik ve siyasi baskılarla iflasa doğru sürükleyip, bir kesimini iflas ettirip, proletaryanın saflarına katmış, diğer bir kesimi de tekellciliğin ağır baskıları yüzünden demokrasi uğruna mücadelede proletaryanın yanında yer almaya zorlamıştır.

Kuşkusuz, proletarya kendisini sömürüden kurtarmak için, ezilen ve baskı altında kalan tüm katmanların da baskı altından kurtulması için mücadele etmek zorundadır. Tekellciliğin üzerinde yaratmış olduğu baskıyla mücadeleye katılan küçük burjuva katmanını da, proletarya yanına alarak demokrasi uğruna mücadelede bu unsurlara öncülük etmek durumuna gelmiştir.

Bunun için, proletarya sosyalizm uğruna mücadelesini demokrasi uğruna mücadele ile birleştirerek, ittifaklar politikasını gündeme ge-

tirmiş; demokrasi uğruna mücadele eden tüm güçlerle birlikte hareket ederek, birinci planda sosyalizmin gerçekleştirilmesi değil, fakat tamamlanmış bir demokrasinin gerçekleştirilmesi için, yani demokratik devrim için bir mücadele içerisine girmiş, ve bu politikayı gütmektedir. Tekellciliğin ortaya çıkmasıyla proletaryanın kapitalizme karşı mücadelesi ve kapitalizmle olan çelişkisi her hangi bir şekilde tali plana düşmemiştir. Ancak, proletaryanın devrim stratejisi: bir değişikliğe uğrayarak, sosyalist devrim yerine demokratik devrimin birinci planda gerçekleştirilmesi zorunluluğu doğmuştur.

Proletarya tekellci kapitalizme karşı, demokratik devrim mücadelesini verirken, gerek kendi sınıfsal çıkarları, gerekse müttefiklerinin ekonomik, sosyal çıkarları gereği, salt tekellciliğin veya kapitalizmin ekonomik alt yapısına karşı bir mücadele değil, fakat aynı zamanda, siyasi gericilik olan ya da ülke şartlarına göre, faşizm olan, üst yapısına karşı da bir mücadeleyi birlikte yürütmek zorundadır.

Tekellciliğin gerçekleşmiş olduğu bir ülkede, siyasi yönetim ister siyasi gericilik olsun, isterse faşizm olsun, proletarya müttefikleriyle birlikte ekonomik hakları olduğu gibi, siyasi, demokratik hakları da burjuvaziye rağmen savunmak ve bu uğurda savaşmak için bir örgütlenme içerisine girmelidir. Çünkü, tekellciliğin, faşist yönetimi de, siyasi gericilik yönetimi de her halükarda demokrasi düşmanıdır, demokrasiyi yok etmek için çalışır. Bunun için de şartlar ne olursa olsun demokrasinin korunması proletarya ve müttefiklerine düşmektedir.

Ne ki; faşizmin uygulanma alanına konmuş olduğu bir ülkede, faşizme karşı demokrasi uğruna mücadelenin biçimi başka, siyasi gericiliğin uygulanma alanında olduğu bir ülkede demokrasi uğruna mücadelenin biçimi başkadır. Bu her iki yönetime karşı mücadeledeki temel farklılık: faşizmin uygulandığı ve devletin önemli ölçüde faşistleştirildiği bir ülkede siyasi demokrasi uğruna bir mücadele daha önemlidir ve birinci planda yer alır. Çünkü, böylesi bir ülkede iktisadi cebirden ziyade, iktisat-dışı cebr mekanizması işletilir. Siyasi gericiliğin iktidarda olduğu ülke koşullarında ve devletin faşistleştirilmediği durumda birinci planda ekonomik, sosyal haklar uğruna mücadele gelir; çünkü, böylesi bir ülke ve durumda iktisat-dışı cebrden ziyade iktisadi cebr kullanılarak, işçi sınıfı ve diğer emekçiler baskı altına alınırlar.

Bütün bu nedenlerden dolayı, tekellciliğe karşı mücadele edilirken, mutlaka siyasi üst yapıdaki durum göz önünde bulundurulmalıdır; ittifaklar ve mücadele yöntemleri buna göre uygulanmalıdır. Meseleye bu açıdan yaklaşacak olursak, faşizmin uygulanma alanına konmadığı, siyasi gericiliğin yönetim sistemi olarak uygulandığı kapitalist-emperyalist bir ülkede, salt anti-tekell bir mücadelenin savunulmasının maddi koşulları vardır. Çünkü, proletarya kapitalizme karşı sosyalizm uğruna mücadele ederken, proletaryanın müttefikleri olan diğer küçük burjuva katmanlar ise yalnız tekellciliğe karşı ekonomik, sosyal hakları uğruna mücadele ederler. Ama, tekellciliğin ekonomik ve siyasi hayata egemen olduğu gibi, üst yapı kurumu olan devleti de faşistleştirdiği; faşizmin gerektiği her an uygulama alanına konulabileceği ve her gün demokrat ve devrimci güçlerin faşistler ve faşistlerin desteği olan devlet güçleri tarafından toplu halde katledilip, toplu hal-

de zindanlara konulduğu bir ülkede, hâlâ salt tekellciliğe karşı ekonomik nitelikte bir mücadelenin birinci planda geldiğini söylemek, hem mücadeleyi yolundan saptırmak ve hem de işçi sınıfını aldatmaktan başka bir işe yaramaz. Yaramaz çünkü, böylesi bir ülkede siyasi demokrasi uğruna mücadele, ekonomik sosyal haklar uğruna mücadeleden daha bir ivedilik taşır. Çünkü ekonomik alanda tekellci sermaye tarafından baskı altına alınmış ve iflasa götürülmüş veya götürülmekte olan küçük burjuva katmanlar, bir de faşizmin siyasi baskı ve terörü altından yıldırılarak canından vazgeçirilmektedir. Ve bütün siyasi hakları ellerinden alınmaktadır. Bu nedenle, siyasi demokrasi uğruna mücadele birinci plandadır; yani salt tekellciliğe karşı değil, faşizme karşı mücadele de gündemin birinci maddesidir.

Kısaca belirtmiş olduğumuz bu durumdan sonra Türkiye'nin mevcut durumunu da kısaca izah edelim. Türkiye emperyalist bir ülke değil, emperyalizme yarı-bağımlı ve emperyalizmin güdümünde tekellciliğin gerçekleştiği, üst yapı kurumu olan devletin önemli ölçüde faşistleştirildiği, zaten eskiden beri yerleşmemiş olan siyasi demokrasinin iyice yok denecek kadar kısıtlandığı ve faşizmin terörünün her gün emekçi tabakalar üzerinde estirildiği bir ülkedir.

Mevcut ekonomik, sosyal yapısıyla, Türkiye'de Anti-tekell ve anti-holding bir mücadeleden bahsedip, faşizme karşı mücadeleden, ve faşizme karşı mücadele sonucu gerçekleşecek demokratik devrimden hiç söz etmemek, ya Türkiye'nin durumunu bilmemek, veya kasıtlı olarak, devrime ihanet etmek demektir.

Avrupa'da emperyalist ülkelerdeki Komünist Partilerinin kendi ülkelerinin ekonomik-sosyal yapısına göre anti-tekell bir mücadele savunmaları, geri bıraktırmış ülkelerdeki bazı dikme «Komünist» partilerinin ağzının suyunu akıtmış ve onlarda başlamışlar; anti-tekell bir demokratik devrimden bahsetmeye. Tekellciliğin gerçekleşmesiyle, gerek metropolde olsun, gerekse geri bıraktırmış ülkelerde olsun, emperyalizme, faşizme ve kapitalizme karşı demokratik devrimlerin maddi koşulları doğmuştur. Fakat, her ülkenin koşullarına göre bu demokratik devrimler, ayrı biçimlerde yürütülmek zorundadırlar, çünkü, metropol ülkelerle, işbirlikçi tekellciliğin gerçekleşmiş olduğu geri bıraktırmış ülkeler ekonomik ve siyasi yönden tamamen farklı durumlara sahiptirler.

Örneğin, bu gün Fransa'da bir anti-faşist güçbirliği veya bir anti-faşist halk cephesi çağrısı hiç bir anlam taşımaz ve hiç bir ittifakın gerçekleşmesine yaramaz. Çünkü, Fransa'da ne faşizm iktidardadır, ne de faşizmin en tehlikeli karşı-devrim gücü olarak karşılarına dikildiği kanısı Fransa'daki işçi sınıfı ve emekçilerde yoktur. Böyle olunca da faşizme karşı bir cephe çağrısı işe yaramamaktadır. Ancak, tekellciliğin baskısına karşı bir Fransız Komünist Partisi ile Sosyalist Parti, geçici de olsa, sık sık kopmalar da gösterse, belli ölçüde bir güçbirliği kurabiliyorlar. Ama temel karşı-devrim gücü olarak tekellcilik gösterilmektedir.

Buna rağmen örneğin Türkiye'yi ele alacak olursak, salt «tekellciliğe» ve «holdingciliğe» karşı bir güçbirliği çağrısı emekçi kitleler nazarında bir değer taşımaz ve hiç bir güç oluşturmaya yaramaz. Çünkü Türkiye'li emekçiler bir 12 Mart faşizmi yaşadılar, ve bu faşizmin dev-

Düşman,, Tahlili - 3

let eliyle uygulandığını gördüler. Ve bu güne kadar faşist güçlerin bu devle içinde temizlenmediğini ve olduğu gibi, daha da güçlenerek devam ettiklerini iyi bir şekilde bilmektedirler. Bunun yanında, 12 Marttan bu yana MC'ler döneminde parlamenter faşizmi, ve mevcut CHP çoğunluklu hükümetin siyasi gericiliği, iktisadi cebrle birlikte sivil sıkı yönetimlerle nasıl uyguladığını ve ayrıca, faşizmin yaratmış olduğu kitle temelini her gün işledikleri tek tek veya kitle halindeki katliamları görmektedirler. Bu somut gerçekler herkesin gözüne çakılacak kadar açık seçik ortadayken, ve bütün bu faşist ve anti-demokratik baskılar Türkiye emekçilerini inim inim inletirken, «TKP» programında anti-emperyalist anti-feodal mücadele uğruna bir «UDC» çağrısında bulunur ve «TKP» programının savunuculuğunu yapan sayın H. ERDAL'da, «anti-tekeli, anti-holding» mücadele çağrısında bulunursa, pek tabiki Türkiye'nin bu somut gerçeklerini gizlemek için de bir takım siyasi simsarlıklar yapmak zorunda kalacaklardır.

Halbuki yazar söz konusu yazısının başında: «zaman zaman sosyo-ekonomik özü boşaltılmış soyut bir anti-emperyalist savaşım, ya da sokaktaki dondurmacıyı bile içeren bir anti-kapitalist savaşım önerileriyle karşılaşırız», diyerek, «özü boşaltılmamış» bir karşı - devrim gücü önereceğini söz vermişti. Ama sayın yazar, «özü boşaltılmış» bir karşı-devrim gücü yerine «özü» dolu (!) bir karşı-devrim gücü yaratayım derken, bu seferde buna karşı mücadelede proletaryayı parçalamış. Tekelci işyerlerinde çalışan işçilerle, tekelleşmemiş işyerlerinde çalışan işçiler diye ikiye ayırıp, bu seferde proletaryanın, yani karşı-devrim gücüne karşı savaşacak temel gücün, içini boşaltarak koflaştırmış. Ayrıca, içini doldurmaya çalıştığı karşı-devrim gücü'nde hem maddi temeli olan kapitalizmden soyutlanmış, hem de onun elindeki devlet eliyle uyguladığı faşizm sorunu bir tarafa bırakılmış. Çünkü sayın yazar Türkiye'de her gün işçi sınıfı ve emekçilere kan kusturan faşizme karşı bir mücadele ve ona karşı bir güçbirliği çağrısında değil, salt tekellilik ve holdingciliğe karşı mücadeleye çağrıda bulunmaktadır.

H. ERDAL, söz konusu yazıya bir sürü istatistikler olarak, bir takım zorlamalarla «baş düşman» olarak tekellilik ve holdingciliği tespit etmiş ve bunlara karşı da sadece küçük burjuvaziyi ilgilendiren ekonomik amaçlı bir mücadeleyi salık vermiş. Fakat iktidar mücadelesinden ve gelecekteki iktidarı kimlerin oluşturacağından; hangi sınıf ve katmanların iktidar üzerinde egemen olacağından, tek kelimeyle belirtecek olursak; devrimden hiç söz etmemiş. Kuşkusuz bu tavrının nedeni çok açık. Yazar, kapitalizme karşı mücadele etme, kapitalist sistemi yıkmaya gibi bir amaç taşımayıp, kapitalizmin yaratmış olduğu holdingcilik ve tekellilikle mücadele edip, bunları giderip, «dönüşüm»leri savunarak, kapitalizmi biraz daha uzun ömürlü yapmanın yollarını aramıştır.

Herşeyden önce, sosyal bir mücadele: gelecek için sosyal ve siyasal bir yapı oluşturmayı amaçlar. Bunu amaçlamayan hiç bir sosyal hareket, devrim hareketi değildir; ancak, mevcut düzenin ve yönetimin bir takım pürüzlerini düzelterek ömrünü uzatmaya yarayan, basit reform arişimleridir.

Türkiye'deki devrimci hareket, mevcut si-

yasi yapının kökten değiştirilerek yerine başka bir yönetim biçimini getirmeyi amaçlamıştır. Yoksa bu yönetimin, yönetime karşı düşman çoğaltan tekellilik ve holdingcilik gibi müesseselerini ortadan kaldırarak veya bunları islah ederek, bu yönetimin ömrünü uzatmayı amaçlamamıştır. Bunun için, yıkılacak güçler hesap edilirken, bunların yerine gelecek güçler de açıkça belirtilmelidir. Siyasi iktidarı, yani üst yapıyı gelecekte hangi sınıf ve katmanların oluşturacağı tespit edilince, bu sistemin yerine nasıl bir sistemin geleceği de kolaylıkla anlaşılabilir. İşte sayın yazarın devrim sözcüğünden bile kaçarak bu sözcüğe hiç değinmemesi sinin nedeni burada yatmaktadır.

Her devrimin muhtevasını belirleyen temel etken, siyasi üst yapının hangi sınıf ve katmanların eline geçeceği ve nasıl oluşturulacağıdır. Devrimin niteliğini belirleyen bu temel etken tespit edilmeden, devrimin neyi nasıl yıkacağı ve onun yerine neyi nasıl getireceği doğru bir şekilde belirtilemeyeceği gibi, bu konuda bir muğlaklık da belirir. Eğer yazar devrimi, devrimi gerçekleştirecek sınıfsal güçleri ve üstyapıyı nasıl oluşturacaklarını belirtseydi, girmiş olduğumuz bu polemikte bütün konuların daha bir açıklık kazanması kolayca sağlanabilirdi. Fakat, yazar bu konuya hiç değinmediği için biz ancak bu konuda ne düşündüğümüzü belirtmekle yetineceğiz.

Daha önce de açıklamaya çalıştığımız gibi, Türkiye'de temel karşı devrim - gücü; faşizm ve onun maddi temeli olan kapitalizm ve emperyalizmdir. Bunlara karşı mücadele edecek devrim güçleri, proletarya, yoksul köylülük, şehir ve köy küçük - burjuvazisidir. Bu devrim güçleri sadece «faşizmi geriletme», tekellilik ve holdingciliğin baskılarına son vermek gibi bir mücadele değil, mevcut düzeni iktidarıyla birlikte giderip, onun yerine demokratik halk iktidarını kurmak uğruna mücadele etmektedirler. Devrim uğruna mücadele edenler proletarya ve yoksul köylülük temel ittifakı etrafında şehir ve köy küçük burjuvazisinin bir anti - faşist halk cephesi içerisinde birleşerek demokratik devrimi gerçekleştirdikleri gibi, demokratik halk iktidarı üzerinde de proletarya ve yoksul köylülük esas olmakla birlikte diğer şehir ve köy küçük burjuvazisinin ve diğer demokrat unsurların etkinlikleri olacaktır.

Kuşkusuz, bu devrim ve iktidar güçleri ayrı ayrı amaçlar uğruna mücadele etmektedirler. Proletarya ve yoksul köylü nihai olarak, sosyalizmi gerçekleştirmek amacıyla mücadele ederken, şehir, köy küçük - burjuvazisi ve diğer demokrat güçler, faşizmin siyasi baskısı ve tekelliliğin ekonomik baskısına karşı demokrasi uğruna bir mücadele sürdürmektedirler. Proletarya yalnız sosyalizm uğruna değil, demokrasi uğruna da mücadele eden en tutarlı güç olduğu ve tastamam bir demokrasi olmaksızın, amaçlamış olduğu kendi sosyalist iktidarına kavuşamayacağı için, bütün bu anti - faşist demokratik güçlerle bir cephe içerisinde ve bu cephenin kurulmasına öncülük ederek, birleşmek zorundadır. Bu nedenlerden dolayı, proletarya için karşı - devrim gücü emperyalizm, faşizm ve kapitalizmdir.

Kuşkusuz, bu ayrı amaçlar uğruna mücadele eden güçler, kendi aralarında bir ortak nokta bularak, bir cephe birliği sağlamak zorundadırlar. Başka bir deyimle, her sınıf ve katmanın karşısında mücadele ettiği gücün hangi

güç olduğu saptanıp tüm devrimci sınıf ve katmanların bu güce karşı bir birlik oluşturmaları gerekir.

Proletaryanın uzlaşmaz çelişkisi ve baş düşmanı kapitalizmdir. Çünkü proletarya yarat-

mış olduğu artık - değerle sömürülür ve emeğini burjuvaziye satarak geçimini sağlar; proletaryanın emeğinden başka satacağı hiç bir maddi gücü yoktur. Bunun için tekelliliğin gerçekleşmesi veya ortadan kalkması, proletaryanın sömürülmesi bakımından nitelik olarak bir şey değiştirmez. Çünkü, tekellilik öncesi kapitalist sistemde yine proletarya burjuvaziye artı - değer yaratarak, sömürülüyordu. Tekelliliğin doğmasıyla proletaryanın bu sömürülmesinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Çünkü proletarya tekellilik döneminde de emeğini satıp, artı - değer yaratarak sömürülür. Bu bakımdan, tekelliliğin kalkıp fakat kapitalizmin yaşaması, proletaryanın sömürülmesi bakımından bir şeyi değiştirmez. Tekelci işletmelerin kapitalist sistem değışmediği müddetçe el değıştirmesi, yani farzedelim bir burjuva devletin eline geçmesi proletarya bakımından esas hedef değildir. Devlet kapitalizminin veya tekelci devlet kapitalizminin olduğu ülkelerde ve bazı tarihi dönemlerde proletarya sömürülmeye yine devam etmiştir. Örneğin, 1918'lerde Almanya'da kurulmuş olan demokratik cumhuriyet. Bu demokratik cumhuriyet üzerinde tekelliliğin kesin bir etkisi olmamakla birlikte proletarya yine alabildiğine sömürülüyor, Vaimer cumhuriyetine karşı mücadelesini yine amansız bir şekilde devam ettiriyordu. Yani koşullar ne olursa olsun, ister tekellilik bir ülkede gerçekleşmiş olsun, isterse giderilmiş olsun, devlet bir burjuva devleti olduğu, sistem kapitalizm olduğu müddetçe proletarya sömürüden hiç bir zaman kurtulamaz. Örneğin bir Suriye. Suriye'de kapitalizm gelişip hakim olmasına rağmen henüz tekellilik yoktur. Fakat proletarya orda da amansızca sömürülmektedir.

Bir tek cümle ile izah edecek olursak, tekelliliğin oluşup, gelişmesiyle proletarya ile kapitalizm arasındaki çelişkide en ufak bir değişiklik olmamıştır, tam tersine bu çelişki daha da derinleşerek devam etmektedir. Bunun için proletarya yalnız tekelliliğe karşı değil, kapitalizme karşıdır ve esas çelişkisi kapitalizmdir.

Fakat, buna rağmen proletarya bir sınıf olarak, tastamam bir demokrasiyi gerçekleştirmeden bu baş düşmanını yok edemeyeceği ve sömürüden kurtulamayacağı için, demokrasiyi yok eden güçlere karşı, demokrasi yanlısı güçlerle ve onlara öncülük ederek birlikte hareket eder.

Yoksul köylülüğe (yarı - proleterlere) gelir.ce: bunlar da kapitalizmin kurbanlarıdır. Yoksul köylülüğün büyük bir kesimi kapitalizmin doğmasıyla, ve tarım burjuvalarının oluşmasıyla elierindeki mülklerini kaybedip, yarı - proleter durumuna gelmişlerdir, büyük bir kesimi ise tarım kesimine kapitalist araç ve gereçlerin girmesiyle birlikte topraktan kopup, emeklerini satarak geçimlerini sağlamak zorunda kalmışlardır. Bunun için bu tabakanın da en büyük çelişkisi kapitalizmdir. Bu tabaka da proletarya ile birlikte kapitalizme karşı mücadele eder.

Kır ve şehir küçük - burjuvazisi: hiç kuşkusuz, bu katman da kapitalizmin genel bas-

«TKP» PROGRAMI VE «BAŞ DÜŞMAN»
TAHLİLİ — 3

(Baştarafı 5. sayfada)

kısı altındadır. Fakat, tekelcilik gerçekleştikten sonra, bu katmanlar hem mülklerinden olma tehlikesiyle karşı karşıya gelmiş ve önemli ölçüde olmuşlardır; hem de meta değerlerinin tekelciliğe göre ayarlanması ile üretim ve pazarlama değerleri arasındaki farktan daha çok etkilenerek, tekelciliğin ağır baskısı altına girmişlerdir. Özellikle tarım küçük burjuvazisi, ürettiği metalleri ucuz fiyatlarla pazarlarken, ihtiyacı olan malları daha fazla fiyatlarla almak zorunda kaldıkları için, daha ağır bir sömürü ve baskı altına girerler. Bu bakımdan köy küçük üreticileri esas olarak kapitalizme değil tekelciliğe karşıdır, ve tekelciliğe karşı bir mücadeleye girerler, kapitalizmin temeli olan özel mülkiyete değil.

Şehir küçük burjuvazisi de yine tekelciliğin baskısı altındadır. Tekelciliğe karşı mücadele eder, özellikle metallerin değeri tekel fiyatlarına göre ayarlandığı için, hayat pahalılığının yaratmış olduğu baskı altında fena halde ezilirler. Ve bunlar da kapitalizme karşı değil, ancak tekelciliğe karşı mücadeleye ederler.

Diğer demokratik güçler de ekonomik olarak, tekelciliğin baskısı altındadırlar ve aynı zamanda bu unsurları en çok faşizmin baskısı etkilemektedir.

Ekonomik yönden bu devrim güçleri yukarıda kısaca belirttiğimiz şekilde bir sömürü ve baskı altındadırlar. Bu sömürü ve baskıyla birlikte siyasi olarak da, daha önce de belirttiğimiz gibi, en çok faşizmin tehdidi altındadırlar. Faşizmin yaratmış olduğu baskı, terör ve insanlık dışı tüm işkence ve davranışlar bütün devrimci güçleri yarınlara büyük bir kaygıyla baktırmaktadır. Bunun için bu devrimci güçlerin tümü faşizme, emperyalizme ve kapitalizme karşı ortak bir mücadele vermek zorunda kalmışlardır. Çünkü faşizm, Türkiye'de bir devlet sorunudur. Yani devletin içinde kümelenmiştir. Devlet eliyle uygulanma alanına konmuştur, ve ne zaman gerekse konabilecek durumdadır. Herkesin bildiği gibi, faşizm tekelci burjuvazinin bir siyasetidir. Faşizm, tekelci sermayenin en gerici kesiminin kanlı terörist diktatörlüğüdür. Bu diktatörlüğe karşı mücadele etmek demek, aynı zamanda tekelciliğe karşı mücadele etmek demektir. Bu diktatörlüğün yıkılması, emperyalizmin giderilmesi ve mevcut devlet yapısının değiştirilerek, başka bir devlet yapısının bunun yerine konması demektir. Tekelciliğin giderilmesi, tekelciliğin baskısı altında olan şehir ve köy küçük burjuvazisinin arzusu olduğu gibi, tekelciliğin bir yönetimi olan faşizmin varlığına son verilmesi de tüm küçük burjuvaziyle birlikte proletaryanın da amacıdır. Tabii ki aynı zamanda faşizme karşı olan bütün demokrasi güçlerinin de amacıdır.

Proletarya, halk çoğunluğunu teşkil etmediği ve tek başına devrimi gerçekleştiremeyeceği tüm ülkelerde ittifaklar kurmak ve bu ittifaklarla birlikte mücadele etmek zorundadır. Proletarya ittifaklara girerken, hiç bir zaman için asıl amacı olan sosyalizmi gizlemez veya vazgeçmez. Çünkü ittifak, kelimenin tam anlamıyla ayrı amaçlar uğruna mücadele eden güçlerin ortak bir noktada birleşmeleri demektir. Bunun için, proletarya tek başına yoksul köylüyle birlikte iktidarı alabileceği ülkelerde, örneğin 1917 EKİM devriminde görüldüğü gibi, demokrasinin gerçekleştirilmesinde sınıf olarak üstüne alır ve yalnız sosyalizm için mücadele eder, sosyalist sloganlar atar ve tek amacının sosyalizmi gerçekleştirmek olduğunu söyler. Ama ittifaklara

ihtiyaç duyduğu zaman ilk etapta sosyalizmi gerçekleştirmek için değil, demokratik bir halk devrimi için mücadele eder. Örneğin Paris Komününde Fransız proletaryası devrim stratejisini doğru saptayamadığı için ittifaklar konusunu ıfmal etmiş ve devrim başarıya ulaşamamıştı. Halk devrimi uğruna mücadele etmesi ve bu uğurda ittifaklar yapması gerekirken, doğrudan sosyalist iktidar için mücadele etmiş, bunun için de gerekli ittifakları kuramamış ve devrim girişiminde başarısız olmuştur. 1917 Şubat devriminden önce, Lenin, Rusya'daki devrimin niteliğini «İki Taktik» eserinde formüle ederken, proletaryayla köylülüğün ittifakından bahsetmiş ve ilk aşamada bir demokratik devrimle işçi - köylü ittifakının iktidarı meydana getireceğini belirtmişti. Ama Şubat devriminden sonra doğan yeni ortam, proletaryanın yoksul köylüyle iktidarı ele geçirebileceği koşullarını yarattığı için, Lenin artık bir demokratik devrimden bahsetmemiş, doğrudan doğruya işçi sınıfının yoksul köylüyle birlikte gerçekleştireceği sosyalist devrimi önermiştir ve Ekim'de sosyalist devrim gerçekleşmiştir.

Bütün bunlara rağmen, dünyanın neresinde olursa olsun, ittifaklardan bahsedildiği zaman, hiç bir sınıf veya katmanın kendi amaçlarından vazgeçmesi veya esas düşmanının gizlenmesi gibi bir yola gidilmemiştir. Her sınıf ve katman kendi düşmanını belirterek, ortak yanları bulunmuş ve her sınıf ve katman bir yandan ortak düşmana karşı mücadele ederken, bir yandan esas düşmanına karşı mücadelesini devam ettirmiştir.

Anti - faşist halk cephelerinin kurulduğu ittifaklarda da böylesi bir yöntem söz konusudur. Yani, proletarya kapitalizme karşı mücadele ettiğini ve esas düşmanının kapitalist sistem olduğunu belirtirken, nasıl ki, küçük - burjuvazinin kendi düşmanından vazgeçmesini, onu tali planda görmesini istemez ve tam tersine onun görebildiği esas düşmanı olan tekelciliğe karşı daha keskin ve daha aktif bir şekilde savaşmasını isterse, küçük burjuvazinin de proletaryanın esas düşmanı olan kapitalizmden vazgeçmesini istememesi gerekir. Nasıl ki, proletarya küçük - burjuvazinin doğrudan sosyalizm uğruna mücadele etmesini istemiyorsa ve böyle bir şey beklemiyorsa, onun tekelciliğe ve aynı zamanda faşizme karşı mücadelesini bütün gücüyle destekliyse, ve tam bir demokrasinin gerçekleşmesi için proletarya en ön saflarda yürüyorsa, küçük burjuvazi de proletaryanın sosyalizm uğruna mücadele etmekten vazgeçmesini isteyeemez. Zaten böylesi istemler doğduğu zaman herhangi bir ittifakın oluşabilmesinin olanakları kalkar.

Demokratik Devrim, Tüm Özel Mülkiyete Karşı mıdır?

Proletaryanın sosyalizme varabilmek için, demokratik devrim aşamasından geçmesi ve buna mecbur olmasının esas ve temel nedeni, daha önce de belirttiğimiz gibi kendisinin tek başına bir sınıf olarak devrim yapamayacağı güçte olup, ittifaklara girmesindedir. Yoksa proletarya, sosyalizmi doğrudan gerçekleştirebilecek bir güçte olduğu zaman, demokratik devrim gibi bir aşamaya lüzum görmez. Demokratik devrim; sosyalizme geçecek bütün yolları açabileceği nedeniyle proletarya tarafından istenildiği kadar, küçük mülkiyeti yok etmeyip, ancak, bunların üzerindeki tekelci kapitalizmin ekonomik ve siyasi baskısını kaldıracağı için küçük - burjuvazi tarafından da istenecek bir şeydir.

İşte proletaryanın demokratik devrimi birinci planda gerçekleştirmeyi istemesinin sebebi;

müttefiklerinin de çıkarlarını amaçlayarak, bir ittifak ortamını ve siyasetini yaratmaktadır.

Çünkü demokratik devrim, özel mülkiyeti tamamen ortadan kaldırmadığı, ancak küçük mülkiyet sahiplerini tekelci mülkiyetin baskısından kurtardığı gibi, sistem olarak kapitalist sömürüye de büyük ölçüde son verir. Proletarya birinci planda demokratik devrimi gerçekleştirmek için bir program hazırlar ve bu uğurda mücadele ederken, hem kendi düşmanı olan kapitalizme ve hem de küçük burjuvazinin düşmanı olan tekelciliğe karşı mücadele etmeyi gerçekleştirdiği gibi, küçük burjuvaziye de gereken tavizi vermiş olmaktadır. Ve zaten ittifak, bu taviz esasları üzerinde oluşmuştur. Küçük burjuvazinin daha fazla taviz istemesi böylesi bir ittifakı olanaksız kılar.

İttifaklar masasına oturulurken, kuşkusuz her Marksist, proletarya adına oturur ve ittifak ilkelerini proletarya adına saptamaya çalışır. Sayın H. ERDAL'ın yaptığı gibi, Marksizm adına konuşup, küçük burjuvazi hesabına bir pazarlığa girişmez. H. ERDAL proletarya adına, proletaryanın kendi amaç ve hedeflerinden vazgeçip, esas düşmanı olan kapitalizmi bir kenara bırakıp, ancak ve yalnız küçük burjuvazinin düşmanı olan tekelciliğe karşı, küçük burjuvazi hesabına bir ittifak ve mücadele önermiş. Halbuki ittifaklar sınıf siyasetleri temelinde oluşur. Proletaryanın, ittifaklar konusunda kendi ilkelerini saptayarak, küçük burjuvaziyle tabiri caizse bir pazarlık masasına oturması gerekirken, sayın H. ERDAL'a bakılırsa proletaryanın sınıf siyasetini bir yana bırakıp ve ilke diye bir şey tanımayıp, sadece bir «baş düşman» uğruna ve küçük - burjuvazi hesabına mücadele etmesi gerekiyor!

Proletarya zaten demokratik halk devrimi siyaseti ile ortaya çıkmıştır. Bu siyaset ise, proletaryaya olduğu gibi küçük burjuvaziye de yaramaktadır. Proletarya bu siyaseti küçük - burjuvaziyle ittifak kurabilmek için getirmiştir ve küçük - burjuvaziye bu siyaset etrafında toparlamak zorundadır. Çünkü, bu demokratik devrim, doğrudan bir sosyalist devrim değil, kapitalizmden sosyalizme bir geçiş yoludur. Bu dönemde küçük - burjuvazi hem mülkiyetini muhafaza edecektir, ekonomik ve siyasi olarak, hiç bir baskı altına girmeyecek; ekonomik ve demokratik bütün haklarına kavuşacak ve hem de sosyalizme geçerken hiç bir zaman için zorlanmayacak, ancak, sosyalizmin ekonomik ve sosyal nimetlerini görüp kendisi için daha elverişli olduğunu anlayarak, gönüllü olarak kendiliğinden sosyalizme geçecektir. Halbuki, mevcut kapitalist sistemde küçük burjuvazi, hem her gün elindeki mülkünü kaybetmekte, hem en ağır anti - demokratik baskılar altına alınmakta, ve hiç bir sosyal ve siyasal hakkına kavuşmamaktadır. Ama demokratik devrimin gerçekleşmesiyle hem küçük burjuvazi bütün bu baskılardan kurtulacak, hem de mülkünü kendi rızasıyla kolektif mülkiyete dönüştürerek, kolektif mülkiyetin bir ortağı olacaktır. Yani, ülkedeki, kooperatif ve kolhozlara kendi mülkiyeti ile katılarak, kolektif mülkiyet üzerinde bireysel ortaklığını devam ettirdiği gibi, sosyalizm döneminde bütün özel mülk sahipliğinin ortadan kalktığı bir dönemde bile her kişinin kolektif mülkiyet üzerindeki bireysel hakkı olacaktır. Yani, tüm kamu mülkiyeti üzerinde aynı zamanda her bireyin eşit hakkı olacağı gibi, toplumsal üretimden de bireysel pay alacaktır. Halbuki bugün ne devlet mülkiyeti, ne de özel sektör üzerinde özel mülkiyeti elinden çıkmakta olan bir küçük - burjuvazi hiç bir hakka sahip değildir.

Kaldı ki, faşizme karşı gerçekleştirilen, Bul-tan'da

garis , Çekoslovakya'da, Macaristan'da ve Doğu Almanya'daki demokratik devrimlerde gö-

rüldüğü gibi, hiç bir küçük mülk sahibinin özel mülkiyetine karşı zor kullanılarak mülkleri kamulaştırılmamıştır. Örneğin, demokratik halk devriminden bu yana 30 - 32 yıllık bir süreç içerisinde bugün hâlâ Macaristan'da küçük özel mülkiyet var ve hâlâ ortadan kaldırılmamıştır. Hatta ülkede toplam mülkiyetin % 10 ile % 20 arasında bir yekününü bugün bile özel küçük mülkiyet teşkil etmektedir. Yani demek istenen demokratik devrim kapitalist sömürüyü genel olarak ortadan kaldırır, fakat küçük özel mülkiyet sosyalist kuruluşun kesin zaferine kadar varlığını devam ettirir. Bunun için, hem böylesi bir demokratik devrimi savunup, hem de demokratik devrimden sonra kapitalizmin bir sistem olarak yaşayacağını iddia etmek bir budalalıktır. Böylesi bir demokratik devrim, sosyalist bir devrim olmadığı gibi, burjuva bir devrim de değildir. Yani kapitalizmi geliştiren, güçlendiren bir devrim değil, tersine sosyalizmi geliştirecek ve güçlendirecek bir devrimdir. Bunun için demokratik devrimle gerçekleştirilecek olan sosyalist ilişkiler sürekli geliştirilirken, kapitalist ilişkiler sürekli sona erdirilmeye çalışılacaktır. Artık tekeli kapitalizmin egemen olduğu şartlarda, kim burjuvazi hesabına, burjuvaziye karşı bir burjuva - demokratik devrim, yani kapitalizmi yaşatacak devrim gerçekleştirilmeyi düşünür, veya demokratik devrimin burjuva üretim ilişkilerinden esasta bir şey değiştiremeyeceğini iddia ederse, o kişi, budaladan başka biri değildir.

Biraz önce örnek verdiğimiz faşizme ve tekeli kapitalizme karşı demokratik devrimi gerçekleştiren Avrupa ve Doğu Avrupa ülkelerinde (özellikle Macaristan'da) bugüne kadar bile özel mülkiyetin yaşamasına rağmen bu ülkelerde demokratik devrimin gerçekleşmesiyle kapitalizmin bir sistem olarak hâlâ yaşadığını hiç kimse söyleyemez. Ve özellikle, bu ülkeler içerisinde Bulgaristan, Demokratik Halk Devriminden sonra sosyalizme en erken geçen ülke olmuştur. Fakat, demokratik devrimden sosyalizmin kuruluş dönemine kadar kapitalist sistemin Bulgaristan'da demokratik halk iktidarı döneminde yaşadığını hiç kimse iddia edemez. Buna rağmen, sosyalizme geçinceye ve hatta sosyalizme geçişten belli bir süre sonra özel mülkiyet Bulgaristan'da tamamen ortadan kaldırılmamıştı. Demokratik halk devriminde kapitalizmin bir uzantısı olan özel mülkiyetin yaşaması belli bir süreye kadar varlığını sürdürmesi doğaldır. Fakat, kapitalizmin bir sistem olarak yaşaması, demokratik halk devriminin tabiatına aykırıdır. Çünkü, her devrim bir sosyal ve ekonomik sisteme karşı yapılır. Eğer bir ülkede feodalizm değil, de kapitalist sistem egemense, o ülkede gerçekleşecek halk devrimi o sistemin temeline yönelik anti - kapitalist nitelikte bir devrim olur. Feodalizme karşı anti - kapitalist olmayan burjuva - demokratik devrimden söz etmek doğru bir şeydir. Ama tekeli kapitalizme karşı bir burjuva - demokratik devrim iddiası diyalektiğe ters tir.

Konunun daha açıklık kazanabilmesi için demokratik halk iktidarında yer alacak sınıf ve katmanlara ve onların istemlerine bakarak, demokratik devrimden sonra kapitalizm bir sistem olarak yaşayıp, yaşamayacağını açıklamaya çalışalım.

Demokratik halk iktidarında işçi sınıfı, yoksul köylü, şehir, köy küçük - burjuvazisi ve diğer demokrat unsurlar yer alacaktır. Demokratik halk iktidarında yer alacak olan bu sınıf ve katmanlar içinde proletarya ve yoksul köylü doğrudan doğruya sosyalizme yönelik olan talep ve tedbirleri ileri süreceklerdir. Hiç kuşkusuz, sosyalizmin talep ve tedbirleri tümüyle,

özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıdır. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi, proletarya yalnız kendi çıkarları için ittifaklara girmez, iktidarı kurduğu zaman da müttefiklerinin demokratik hak ve taleplerine saygı duyar ve bunların yerine getirilmesi için çalışır. Bunun için, proletarya, sosyalizm uğruna getireceği hak ve taleplerde küçük özel mülkiyetin, büyük kapitalist mülkiyetlerle birlikte ortadan kaldırılmasını istemez; tersine küçük mülkiyetin bunların baskısından kurtarılacak, bu mülk sahiplerinin kendi gönülleriyle sosyalizmi kabul ettikleri bir döneme kadar yaşamalarını sağlar. Herşeyden önce, küçük - burjuvazinin tekeli baskı altından kurtulması için proletarya ile ittifak yapabileceği temel ilke: tekeliğin tümüyle devletleştirilerek, küçük mülk sahipliğinin bağımsızlaştırılmasıdır. Bu talep karşısında, hiç kuşkusuz, proletarya, tekeli sermayenin ve şirketlerin küçük parçalara ayrılarak başka özel mülkiyetlere veya küçük burjuvaziye taksim edilmesini savunacak değildir. Belki küçük burjuvazi bunu ister ama, proletarya iktidarın en güçlü ortağı olarak böylesi bir isteme karşı çıkar ve tekeliğin ortadan kaldırılması için en çıkar yolun, tekeli işletmelerin tümünün demokratik halk devletinin mülkiyeti haline getirilmesi olduğunu savunur.

Türkiye'de işbirlikçi tekeli gelişip, devletle bütünleşmiş, kendi iktisadi cebrine devletin iktisat - dışı cebrini de ekleyerek, Türkiye ekonomik alt yapısında ve siyasi üst yapısında kesin bir egemenlik kurmuştur. Böylece, sayın H ERDAL'ın da kabul ettiği gibi, tekeli sermaye, tekeli dışı sermayeyi de kendisine sıkı bir şekilde bağlamış ve denetim altına almış; merkezileşme ve merkezi planlama doğmuştur. Yani, Türkiye'deki kapitalist sistemin yönetim ve denetimi bir merkezde toparlanmıştır. Bu merkez ise kapitalist sistemle yönetilmektedir. Demokratik devrimin bu merkezi devleti alaşağı edip, yerine proletaryanın önderliğinde emekçi halkın demokratik devletini koyması ve bu ekonomik sistemin denetim ve planlamasını demokratik halk iktidarının eline vermesi halinde, küçük burjuva özel mülkiyetin yaşamasından başka, acaba kapitalizmden geriye ne kalır? Bizce sistem olarak geriye bir şey kalmaz; burjuva devletle birlikte, tekeliğin denetimindeki kapitalist sistem de sona erer ve onun yerini demokratik halk iktidarıyla birlikte, sosyalizme bütün geçiş yollarını açacak tastamam demokratik bir sistem alır.

Lenin bu devrimci - demokratik devlet hakkında şunları yazmaktadır: «henüz sosyalizm değildir, fakat artık kapitalizm de değildir. Anti - tekeli demokrasi sosyalizme doğru güçlü bir adımdır, öyle bir adımdır ki —tam demokrasinin korunması koşuluna bağlı olarak— kitleler üzerinde işitilmemiş bir şiddet kullanılmaksızın bu adımdan kapitalizme dönülemez.» (Lenin'den aktaran: Anti - Tekeli Mücadelenin Strateji ve Taktikleri, Bilim Yay. s. 98)

Demek ki, Lenin'in de belirttiği gibi tekeliğe karşı bir demokratik devrimin gerçekleşmesi demek (tabii ki bir devrim düşünülüyorsa), bir sistem olarak kapitalizmin yaşatılması demek değildir; tam tersine, demokratik devrimle birlikte kapitalizme de sistem olarak son verilmesi ve yerine sosyalist kuruluşa geçişi sağlayacak bir demokratik sistemin getirilmesi demektir.

Bir demokratik halk devrimini savunan ve Türkiye'de kapitalist üretim ilişkilerinin egemen üretim ilişkisi olduğunu söyleyenler, demokratik devrimin kapitalizmi gidereceğini ısrarla iddia etmek zorundadırlar. Çünkü, bir demokratik devrimden sonra isteseler de kapitalizmi bir sistem olarak yaşatamazlar. Zira, küçük - burjuvaziyi baskı altından kurtarmak için bile gerek tarım

kesiminde olsun, gerekse sanayi kesiminde olsun tüm tekeli sermaye ve işletmelerin kamulaştırılması gerekir. Ayrıca kırılık alanlarda küçük mülk sahiplerinin içinden yeni tarım burjuvalarının doğup, gelişip, diğer küçük - burjuva mülk sahiplerinin mülklerini ellerinden almaması için tarım kesiminde de bütün topraklar üzerinde özel mülkiyet hakkının kaldırılarak, tüm toprakların millileştirilmesi gerekir. Tüm toprakların millileştirilmesi sorunu gerçekleştirilmeden tarım kesimindeki küçük ve çok küçük olan mülk sahiplerinin mülklerini kaybetmekten kurtarmanın olanağı yoktur. Yoktur çünkü, bir toprak dağıtımı ve tarım kesiminde bir reformun yapılması, tarım kesiminde kapitalizmin yeni baştan gelişmesi demektir. Bu gelişme, kısa sürede yeni büyük burjuvalar yaratır ve bunlar küçük mülk sahiplerini yeniden yutmaya başlayarak, tarım kesiminde birbirini yiyen iki sınıfsal katmanın yeniden doğmasını sağlar. Küçük ve çok küçük mülk sahiplerinin başkaları tarafından ezilmek ve yutulmaktan kurtulabilmeleri için, zorunlu olarak tarım kesiminde topraktan tasarruf hakkının yeteri kadar genişletilmesi, fakat özel mülkiyetin kaldırılarak, bütün toprakların millileştirilmesi gerekir.

Görüldüğü gibi, proletarya demokratik devrimde tekeliğe karşı mücadele ederken, kendisinin sosyalist istemleri bir yana, müttefikleri olan küçük burjuvazinin ve diğer demokratların baskı ve sömürden kurtulmaları için birlikte alabilecekleri tedbirlerde bile, kapitalizmin bir sistem olarak ortadan kalkması sorununu gündeme getirmek zorundadır.

Örneğin, şehirlerdeki küçük - burjuvazinin tekeliğin baskısı altından kurtulması için, tekeliğin ortadan kalkma talebini desteklemeleri herhalde yadigar bir şey değildir. Bu işlem yapılırken bugün tekeli işletmelerin kontrolüne girerek bu işletmelerin birer dağıtım şebekesi haline gelmiş olan küçük işyerleri ortadan kalkmayacaklardır. Yani bunlar da tekeli işletmelerle birlikte kamulaştırılmayacaklardır. Fakat, bugün merkezi planlamanın, yani tekeliğin koymuş olduğu meta değerlerine göre elde ettikleri kârın miktarı kuşkusuz değişecektir. Bugün merkezi planlama tekeli ve kapitalist bir devlet tarafından yapıldığı için tekelleri dağıtım şebekesi haline gelmiş küçük işyerleri dağıtımda tekeliğin koymuş olduğu değere göre bir kazanç elde etmek zorundadır. Fakat bu merkezi planlama demokratik bir halk iktidarı tarafından yapılırken, bu küçük işyerlerinin tekeliğe ödedikleri sömürü payı ortadan kalkacağı gibi, tüketiciye dağıtımını yaptıkları metanın fiyatında da önemli bir düşüş olacaktır. Aynı şekilde artık bu küçük işyerleri, tekellerin ve onun devletinin denetiminden, proletarya ve diğer emekçilerin demokratik iktidarının denetimine geçeceklerdir. Böylece tekeliğin ortadan kalktığı ve küçük işyeri sahipleri işletmelerini ellerinde tuttukları halde, kapitalizmin ve tekeliğin koymuş olduğu tekeli fiyat mekanizmasıyla birlikte kapitalist sömürü sistemi de ortadan kalkacaktır. Birakalım proletaryanın sosyalizm istemlerini, küçük burjuvazinin tekeliğin baskısı altından kurtulabilmesi için bile bunlar yapılması gereken zorunlu tedbirlerdir. Bu tedbirler alınmaksızın, değil proletarya, küçük - burjuvazi bile demokratik hak ve istemlerine kavuşamaz.

Proletarya bütün bu demokratik tedbirler alındıktan sonra, şüphesiz ki, bu demokratik tedbirlerin bir burjuva fırsatçılığıyla kapitalizme geriye döndürülmesine imkân vermeyerek, bu demokratik tedbirleri daha da genişleterek, sosyalizme doğru geçişin olanaklarını hazırlayacaktır.

(Devamı 13. Sayfa'da)

Sömürge ve Ezilen

Geçen sayımızda, sömürge statüsünün iyice açıklığa kavuşması ve Kürdistan'ın böyle bir sömürge statüsüne sahip olup olmadığının anlaşılması için, Gine, Mozambik ve «iç sömürgecilik»in söz konusu olduğu Güney Afrika örneklerini ele almıştık. Bu sayımızda da, Cezayir, Ekvator Gine'si ve Dofar'ın durumunu ele alacak ve «Kurtuluş» yazarının kendi «sömürgecilik» tezini ispatlayabilmek için Stalin'in ulus tanımını nasıl değiştirmeye çalıştığını açıklayacağız.

CEZAYİR'DE FRANSIZ SÖMÜRGEÇİLİĞİ VE PARLAMENTO

«Kurtuluş» yazarı Kürdistan'ı bir sömürgeye benzetme konusunda o kadar amansız ve körü körüne bir telaş içine düşmüştür ki, Cezayir'in Fransa parlamentosuna temsilci gönderdiğini örnek vererek, E. Birliğin tezini çürütüp, kendi tezini doğrulamak için şöyle demiştir:

«Burada yazarın sömürge ülke halkına seçme ve seçilme hakkının verildiği, başka bir sömürge var mıdır sorusu aklımıza geldi. Yeri gelmişken ilave edelim ki, 20 Eylül 1947 tarihinde Fransa Cezayir'e sınırlı da olsa seçimlere katılma ve kendi temsilcilerini seçme hakkıyla, Arapçayı Fransızca gibi resmi dil olarak kabul ediyor, kadınlara oy hakkı tanıyor; Cezayirli artık Fransız yurttaşı sayılıyordu. 1958'de Cezayirli çeşitli kademelerde memuriyet hakkı da vadedilmişti. Ancak bu haklar, ulusal kurtuluş hareketini pasifize etmek amacını güttüğü ve sömürge ilişkilerinde hiç bir değişikliğe yol açmayacağı için, Cezayirli yurtseverler tarafından reddedilmişti. Çünkü bu plan, sömürge statüsünü hiç bir şekilde değiştirmiyor, seçilen meclis tamamen sömürge genel valisinin denetiminde kalıyordu. Fransız sömürge yönetimi Fas'ta da genel valiler tarafından sürdürülüyordu. 1912'de Fransız yönetimine giren Fas'ın bir bölümü de İspanyol sömürgesiydi. Bir Fransız generali ve İspanyol yüksek komiseri burada genel vali olarak bulunuyorlardı. Bağımsızlığını kazanıncaya kadar da bu sistem ayakta kaldı.» (Kurtuluş sy 24/s: 49)

Bu uzun alıntıyı aldık ki, okuyucu hem yazarın nasıl bir şaşkınlık içinde olduğunu görür, hem de sömürgeciliğin ve sömürge statüsünün ne olduğunu bizzat yazarın kendisinden öğrenmiş olur. Yazar, Cezayir'le ilgili olan durumu alıntı olarak aktarmamış, her halde buna cesaret edememiş. Biz aynı durumun ne olduğunu bizzat bir alıntıyla aktaracağız; Cezayir'in Fransa'ya hangi şartlarda temsilci gönderdiğini ve Cezayirli seçimlere nasıl katıldığını izah edeceğiz. Yalnız bu ayrıntılara girmeden önce «Kurtuluş» yazarından aktarmış olduğumuz alıntı üzerine görüşümüzü belirtelim.

Aslında yazarın yukarıdaki söyledikleriyle, Kürdistan'a sömürge demesini birbiriyle nasıl uyuşturduğunu anlayamadık. Herşeyden önce, yazarın, yukarıda belirtmiş olduğu Fas ve Cezayir'in, yani bu sömürge ülkelerin Fransız valilikleriyle idare edildiğini, ayrıca Cezayir'de oluşturulan meclisin, yani Cezayirli seçilen parlamentoların «seçilen meclis tamamen sömürge genel valisinin denetiminde kalıyordu» şeklinde açıklaması «Kurtuluş»un sömürgecilik konusundaki tezini değil, E. Birliğin tezini doğruluyor. Çünkü E. Birliği, sömürgelerin yönetiminin, sömürgeci ulusun tayin ettiği valiliklerce yönetildiğini ve sömürge ulusta, sömürgeci ulu-

sun arasında statükonun olduğunu, sömürge ulusun vatandaşlarının hiç bir zaman için sömürgeci ulusun vatandaşlarıyla, seçme ve seçilme konusunda aynı haklara sahip olamayacaklarını; sömürge ulusun egemen sınıflarının da, sömürgeci ulusun egemen sınıflarıyla, yine bir uyum içinde, eşit haklara sahip olamayacaklarını; aynı parlamento ve aynı devlet içinde her iki ulusun kendi egemen sınıflarınca temsil edilemeyeceklerini; sayfalar dolusu yazılarla açıklamaya çalışmıştır. «Kurtuluş» yazarı, bunların tümünü reddettiği halde, bu sefer de, sömürgeci ulusun egemen ulusun tayin ettiği valilerce ve yine egemen ulusun kontrol ettiği, valinin denetimindeki bir mecliste temsil edildiklerini bizzat kendi ağızıyla söylemektedir. Burada artık yazarın yapmadığı bir tek şey kalıyor: sömürgecilik konusunda belirtmiş olduğu bu esasların, Türkiye Kürdistanı'nda olup olmadığına bakarak bir karşılaştırma yapmak. Yazar, Cezayir ve Fas'ta Fransa'nın uygulamış olduğu sömürgecilik statüsünü, bir de kendisinin «sömürge Kürdistan» dediği yerde arasa ve bunların aynı şeyler olmadığını görse idi, her halde bizi de bu kadar bir uğraşı içersine sokmazdı.

Yazardan almış olduğumuz alıntıyla ilgili yazara bir kaç soru soralım. Örnek olarak verdiği ve «seçilen meclis tamamen sömürge valisinin denetiminde kalıyordu» dediği şekildeki bir meclis ve bir yönetim, ve böyle bir meclisi denetleyen, Türkiye'nin tayin ettiği bir vali Kürdistan'da mevcut mudur? Fas'ın «bir Fransız generali ve İspanyol yüksek komiseri burada genel vali olarak bulunuyorlardı. Bağımsızlığını kazanıncaya kadar da bu sistem ayakta kaldı», şeklinde belirttiği durumu, bu gün Kürdistan'da mevcut mudur? Yazar bunları cevaplandırır ve bunların nedenlerini bilimsel bir şekilde açıklarsa, sanırım yazarla, aramızda pek önemli bir fark kalmayacaktır.

Fransa'nın Cezayir'deki sömürge yönetiminin o günkü durumunu yapacağımız aktarmayla açıklamadan önce, E. Birliğin vatandaşlık konusunda sormuş olduğu soruyu bir daha tekrarlayalım: «Bir sömürge ülke daha gösterirler mi bu baylarki: merkezi faşizm sömürge ülke halkını, merkezi devletin seçimlerine katılın ve merkezi faşizm bu sömürge ülkede almış olduğu oylarla bu derece geniş kitle temeli yaratmış olsun?» (E.B. sy/11) E. Birliği bu soruyu sorarken; sömürge ülkenin halkının sömürgeci ülke tarafından yalnız vatandaşlığa kabul edilmesi şeklinde değil; faşizmi uygulayan sömürgeci ülkenin, sömürge ulusun vatandaşlarına aynı statüde seçme ve seçilme haklarını tanıması, aynı zamanda faşizmin de sömürge ülkenin halkı içinde kendisine kitle temeli bulabilmesi şeklinde bir durumun mümkün olamayacağını vurgulamaktadır. Ama, bizim sayın yazar, bunları anlamazlıktan gelerek, işi vatandaşlığa indirgemiş; sömürgeci ülkelerin, sömürge ülkenin halkını da kendisine vatandaş ettiğini çok basit ve yüzeysel bir mantıkla işlemeye çalışmış. Bu konuda da o kadar öznel isteklerinden hareket etmişki, ne dediğini bilmeyecek kadar büyük saçmalıklara düşerek, bir de buna Cezayir örneğini vermiş. Vermiş olduğu Cezayir örneğine bakın:

«Fransa «kendi içinde eritme» yöntemine hâlâ devam ediyordu. 1947'de «Cezayir'in Organik Statüsü»nü ilan etti (dikkat edin sayın yazar: Cezayir'de de yine bir statü söz konusu; yani Fransa ile Cezayir arasında ayrı bir

statüko var E.B.). Bu öyle bir buluştuğu, bütün Cezayirliyi Fransız sayıyor, ama bunları ikiye ayırıyordu: birinci bölüm, yarım milyon Fransız seçmeni kapsıyordu. (Avrupa'dan gelmiş olanlarla «vatandaşlığını» değiştirmiş, müslüman kişiliğinden vazgeçmiş olan Cezayirli); ikinci bölümde, dokuz milyon ikinci sınıf Fransız, yani Cezayirli (bunların sadece birbuçuk milyonu seçmendi) vardı. İki bölümün her biri, yerel meclise 60 üye seçebilirdi. Sanki bu oranı yetmiyormuş gibi, ikinci bölümle ilgili seçimler rezalet yaratacak kadar hileliydi, ve sadece adı seçimdi. Öyleki, ikinci bölüme seçilen 60 kişiden 43'ü yönetimin adayydı, yani Fransızlar tarafından zorla kabul ettirilen işbirlikçi adaylardan oluşuyordu.» (SÖMÜRGEÇİLİK TARİHİ, RAIMONDO LURAGHİ s: 369-370)

Gördünüz mü, sayın yazar: Cezayirliyi nasıl Fransız vatandaşı olduğunu, seçimlere nasıl katıldıklarını, ve belirttiğiniz meclise nasıl «parlamentar» gönderdiklerini? Kişinin gerçeklerden bu kadar kaçması, ister istemez insanın aklına, o kişinin bir takım hilebazlıklar düşündüğünü getirmektedir. Cezayir'de Fransız vatandaşlığına kabul edilmede bile, alıntıdan da görüldüğü gibi, ikili bir statü var. «İkinci sınıf» vatandaşı olan 9 milyon Cezayirliyi ancak birbuçuk milyonu seçmen olarak oy kullanabiliyor ve bunlar da 60 milletvekili seçebiliyor. Bu 60 vekilin de yine 43'ünü Fransız yönetimi zorla kabul ettiriyor. Peki Kürdistan'daki vatandaşlık, seçme ve seçilme hakkı böylesine bir statüko ya tabimi? Kürdistanı bir sömürge olarak göstermek için sayın yazarın kendisini bu kadar zorlaması anlaşılır bir şey değildir. Bakın, toprak konusunda Fransızların Cezayir'de yarattığı tabloda şöyle:

«Bir taraftan Cezayirliyi, Fransız yapmaya çalışılıyor, ama bu garip bir Fransızlaştırma oluyordu; Fransız olmanın nimetlerinden yararlanamayan Cezayirli en ağır yükleri sırtlanıyor ve ikinci sınıf yurttaş kabul ediliyordu. Öte taraftan da, her türlü ayrıcalıktan ve yerli köylülerden zorla alınan topraklardan faydalanacak olan Fransızlar, Cezayire gitmeye kışkırtılıyorlardı. (ilk projede iki buçuk milyon hektar toprağın kamulaştırılması söz konusuydu)» (a.g.e. s: 366)

Görüldüğü gibi: diğer sömürgelerin topraklarının sömürgeci ulus tarafından zorla işgal edilip, sömürge halkının elinden alınarak, sömürgeci ulusun insanların bu topraklara yerleştirildiği durumun aynısını, Fransa da Cezayir'de uygulamıştır. «İlk projede iki buçuk milyon hektar» Cezayir toprağı Fransızlar tarafından kamulaştırılarak bu topraklara Fransızlar yerleştirilmeye çalışılmıştır. «Nereye gitsen okka 400 dirhem» halk deyiminde olduğu gibi, «Kurtuluş» yazarı da, nerdeki sömürgeyi gösterirse gösterecek her yerde karşılaşacağı esas ve temel sorun sömürge statükosudur. Yani, sömürgelerin mutlaka bir ayrı statüye sahip olmalarıdır. Bu statüko hem ekonomiktir, hem sosyal, hem de siyasaldır. Ama Kürdistan için ne ekonomik, ne sosyal, ne de siyasal olarak ayrı bir statüko bulmak imkansızdır. Türk vatandaşları için geçerli olan ekonomik ve siyasal yasaların tümü Kürt halkı içinde geçerlidir. Yalnız ve ancak, Kürt halkının kendi diliyle okuması, yazması ve kendi kendine ayrılıp, bağımsız bir devlet kurma hakkı engellenerek, Kürt ulusu ezilen ulus durumuna sokulmuştur. Bunun dışında, klasik sömürgecilikte söz konusu

Ulus Sorunları - 6

olan statüko Kürdistan'da yoktur ve kimsede gösteremez bunu.

EKVATOR GİNESİ ÖRNEĞİ

Yazar, Kürdistanın bir sömürge olduğunu ispatlamak için, başvurmadık çare bırakmamış. Bu şaşkınlığı yüzünden, 250 bin nüfusu olan Ekvator Gine'sini de bir örnek olarak vermiş. Dünyada bir sürü klasik sömürgecilik örneği varken, ulusal durumunun ne olduğu, (Ekvator Gine'sinin bir klasik sömürgeci, yoksa yeni-sömürgecilik ilişkisi içinde olan bir halk mı olduğu) bilinmeyen bu örnekle kendisini düşmüş olduğu çamurun içinden çıkarmaya çalışmaktadır. Yazarın örnek verdiği Ekvator Gine'sinin etnik yapısı şöyle:

«250.000 kadar nüfusun 7.000'den biraz fazlası Avrupalıdır. İnsan sayısı bu kadar az olduğu halde, ırk bileşimi karmaşıktır. Rio Muni'cie ana etnik gurup **Fang'**lardır. (İspanyolcası **Pamues**). Betino nehrinin kuzeyinde **Ntumu Fang'**lar, güneyde **Okak Fang'**lar yaşamakta, kıyılarda **Kombe**, **Balengue** ve **Bujeba'**lar oturmaktadır. Afrikalı yabancılardan **Hausa'**lar ticaret, **İbo**, **İbibio** ve **Efik'**ler işçilik yaparlar. Fernando Poo'da ise, adanın yerli halkı **Bubi'**lerdir.» (Afrika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri, Türkçaya Ataöv s: 364)

Evet Ekvator Gine'sinin nüfusu ve etnik yapısı yukarıda belirttiğimiz gibi. Bu bakımdan buranın bir ulus veya bir eyalet olduğunu anlayamadık. Yazarın bu ibreti alem örneğinin ne olduğunu bütün okuyuculara gösterebilmek için sözü edilen eserde Ekvator Gine'siyle ilgili olan yazının tümünü buraya aktaracağız. «Kurtuluş» yazarını kaçırdığı yere kadar kovalayacağız ki, yazarın bu konudaki düşüncelerini belki yeniden gözden geçirebilmesine yardımcı olabiliriz:

İSPANYOL YÖNETİMİ:

«Fernando Poo Onsekizinci yüzyılın sonlarından itibaren İspanyollara ait sayılmasına rağmen, yabancılar 1900 yılına kadar adanın her yanına girememişlerdi. Rio Muni kıyıları da -Cabo San Juan dışında- Fransızların elindeydi. Rio Muni sınırlarını 1900 Paris Antlaşması çizdi. Ancak, İspanya Rio Muni topraklarına fiilen 1920 sonlarına doğru sahip çıkabildi.

«Yerliler hep ikinci sınıf yurttaş (**İndigenos**) muamelesi gördüler. Aralarından bazıları (**emancipados**) İspanyol çevrelerine kabul ediliyorlardı. Koloni 30 Temmuz 1959'da «İspanya'nın Ekvator Bölgesi» olarak ilan edildi. **İndigenato** sistemi kaldırıldı. Ve tüm yerliler teknik olarak İspanyol yurttaşlığına kabul edilerek Madrid'teki **Cortes'**e 6 temsilci bile yolladılar. 1960 seçimlerinden sonra **Cortes'**te ilk kez Afrikalı Siyahlar yer alıyordu.

«Ancak, Afrikalı yurtseverler kendi istekleri dışında bir çeşit «Siyah İspanyol» olmak istememektedirler. İspanyollara karşı çıkanlardan bir kısmı Gabon ve Kamerun'a kaçmak zorunda kalmışlardı. Bunlar **Atanasio Ndong'**un önderliğinde (önce MNLGE, sonra MONALIGE) ya da Marksist eğilimli olduğunu söyleyen **Idea Popular de la Guinea Ecuatorial** (İPGE) çevresinde toplanmışlardır. Bu yurtseverlerin sömürgeci bir devlet olarak suçladıkları İspanya buralara Eylül 1963'de bir derece otonomi vermiş, meclis ve kabine kurulmasına müsaade etmiştir. İspanyol Yüksek Komiserinin yerini de bir Genel Vali alacaktır. Kâğıt üstündeki bu de-

ğişiklikleri 15 Aralık 1963'de bir referandumla da onaylamıştır. «İlimli» yerliler **Bonifacio On-do Efu** önderliğindeki (MUNGE) adlı örgütü destekleyerek, 1964 - 1968 yıllarında iktidar olmuşlar, ancak IPGE ve MONALIGE'nin «kukla hükümet» suçlamalarından kurtulamamışlardır.» (Afrika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri, Türkçaya Ataöv s. 364-365)

Yukarıda almış olduğumuz alıntıdan da anlaşılabilir gibi, adanın İspanya'ya ait olduğu; 1900'lerden sonra ise ancak İspanyolların adanın tamamına girdiği ve 1920'lerden sonra adaya tamamen sahip olduğu; bu dönemde yerlilerin hepsinin ikinci sınıf vatandaş olduğu ve daha sonra bu konumun değiştirilerek bazılarının İspanyol vatandaşlığına kabul edildiği; yine aynı dönemde adanın «İspanya'nın Ekvator Bölgesi» olarak kabul edildiği; bunun içinde adadaki tüm yerlilerin İspanyol vatandaşları olarak kabul edildiği; bundan sonra 1960'larda adada seçim yapılarak 6 temsilcinin Madrid meclisine gönderildiği; fakat daha sonra Afrikalıların İspanyol olmayı kabul etmeyerek meclisten kaçtıkları; 1963'te otonomi verilmesi ve otonomi ile birlikte adada bir kabine kurulmasına müsaade edilerek, bu meclisin İspanyol yönetiminin tayin ettiği bir vali tarafından yönetildiği belirtiliyor. Bunun da bir İspanyol sömürgeciliği olduğu, bu hükümetin de bir kukla hükümet olduğu ada halkı tarafından savunularak, bağımsızlık için mücadele etmişler ve 1968'de siyasi olarak bağımsız bir devlet kurma olanaklarına kavuşmuşlar; yani yeni - sömürgecilik sistemine dahil olmuşlardır. Kuşkusuz yeni-sömürgecilik sisteminin yani bağımlılığın temel kuralı olan ekonomik yönden İspanya'ya bağımlı olmaları devam etmiştir.

Ekvator Ginesi'nin durumu kısaca bu. Peki şimdi bu durum bir klasik sömürge durumu mudur, yeni - sömürgecilik midir, yoksa ezilen ulus durumunda bir ilişkimidir? Bunu anlamak gayet zor. Belli olan birşey varsa herşeyden önce bu ada halkı bir ulus değildir. Bir sürü ayrı ırkların ayrı şekillenmelerle bir arada yaşadıkları ve bir sürü kabile topluluğunun meydana getirdikleri bir bölgedir. Ve bu bölge zaten 19. yüzyılın sonlarında kısmen İspanyollara aitmiş. Daha sonra da İspanyollar tarafından tamamen ele geçirilmiş ve bu arada süren birkaç yıllık mücadele içerisinde bir sürü siyasal değişimler geçirmiş ve daha sonra da yeni-sömürgecilikte olduğu gibi siyasi olarak bağımsız bir devlet kurmuş fakat ekonomik olarak bağımlılığını devam ettirmiş. Yazarın vermiş olduğu bu örnek üzerinde duracak olursak, bu tip bölgelerin komşu büyük bir devlet tarafından işgal edilmişinden, yani siyasi olarak ilhak edilmişinden sonra bu alanlarda nasıl bir sosyal ve siyasal durumun doğacağını peşinen tesbit etmek mümkün değildir.

Gerek bu tip bölgeler olsun ve gerekse ilhak edilerek klasik sömürge durumuna getirilmiş ülkeler olsun, bunların hepsi emperyalizm çağından sonra, Lenin'inde belirttiği gibi, hep geçici durumlar arzederler. Çünkü emperyalizmin doğuşuyla birlikte sömürgecilik sisteminde de önemli değişiklikler olmuştur. Kapitalizm yerini emperyalizme bıraktığı gibi, klasik sömürgeci de yerini yeni-sömürgecilğe bırakmışlardır. Hiç kuşku yokki, klasik sömürgeci yeni-sömürgeciye dönüşmesi boyacı küpünden çıkmış bir ip gibi, hepsi aynı zaman ve süreç içinde olamaz. Örneğin, bugün Afrika'da olduğu gibi. Fakat emperyalizm çağından sonra

esas ve temel eğilim klasik sömürgecilikten yeni-sömürgecilik sistemine geçmiştir. «Kurtuluş» yazarı Emeğin Birliği'nin belirtmiş olduğu her çağın sömürgecilik durumu üzerine görüşlerine de karşı çıkmış ve Emeğin Birliği'nin bu çağları «su geçirmez» olarak nitelediğini belirterek şöyle demiştir:

«Demekki, birtakım özellikler keşfedip, «bunlar falan, bunlar filan çağlara aittir, bu özellikler başka çağlar için tartışılmaz,» diyen mantık, alakası olmayan, çağı «rengarenk olaylar ve savaşlar toplamı» olarak değil, tek bir renge boyanan ekonomizmin mantığıdır.» (KURTULUŞ No: 24, sf: 62).

Yazar, Emeğin Birliği'nin çağlara bağlı olarak kaldığını ve bu çağ bağımlılığı yüzünden de diyalektik olmayan bir tutum içine girdiğini belirttiikten sonra da kendisinin böyle bir tutkusunun olmadığını iddia etmektedir. Ama buna rağmen, yazarın çağlara daha körü körüne bağlı kaldığı ve gelişimleri görmeyip hiç hesaba katmadığı kendisinin şu sözlerinde açıkça görülmektedir:

«Ama, Emeğin Birliği yazarı şu sorunun cevabını araştırmalıdır; Kürdistan emperyalizm çağına girerken kendisinin de itiraf ettiği gibi bir sömürgeydi. Peki emperyalizm çağında hangi sebepten sömürge olmaktan çıktı ve «ilhak edilmiş ezilen ulus» oldu? Yoksa kapitalizm geliştirdi de ondan mı? Ama yazara göre, mali sermaye çağına girildiğinde Osmanlı devleti bile «henüz kapitalistleşme sürecine giremediği» ne göre, Kürdistan'da bu iş nasıl gerçekleşti? O Kürdistan ki, 1940'lara kadar hâlâ merkezi otoriteye karşı güçlü direnmeler yer alıyor ve merkezi otorite kesin egemenliğini güç bela kurabiliyor.» (a.g.e. s: 60)

Yazarın bu sorularını «İlhak Nedir» bölümünde (gelecek sayıda) tek tek cevaplandıracağız. Şimdilik burda, yazarın bu sorularına cevap vermek için bu alıntıyı almadık; sadece yazarın kendi kendisiyle nasıl çeliştiğini ve hem her çağın değişik koşullarının olabileceği, hem de bir sürü değişimlere rağmen hiç bir şeyin olmamışlığını iddia eden ve diyalektik dışı düşünce yalpalamasını açıklamak için bu alıntıyı buraya aldık. Evet sayın yazar, örnek vermiş olduğunuz Ekvator Gine'sinde sizin düşündüğünüz gibi olmamış, aynı çağ içinde bile bir sürü değişiklikler meydana gelmiştir. Ama siz bunların hiç birisini görmek istemiyorsunuz. «İşgal» sözcüğünü işittiğiniz veya okuduğunuz her yerde bir sömürge arıyorsunuz. Emperyalizm çağından sonra klasik sömürgecilikten, yeni-sömürgecilğe nasıl geçilmek istendiğini yine G. Afrika'dan bir kaç örnekle açıklamaya çalışalım.

Daha önce G. Afrika'da sömürgecilik sisteminin nasıl işlediğini belirtmiştik, yine aynı eserde bu klasik sömürgecilğin, yeni-sömürgecilğe nasıl dönüştürülmek istendiğini de aynı eserden bir kaç alıntı alarak açıklayalım. Belki yazarın kafasının biraz uyanması bakımından yararlı olur.

«Günümüzde rezerv sistemini bir dizi kabile devleti halinde kurumlaştırmak yolunda gerçek bir hareket geliyeceğe benzemektedir, böylece bu bölgelerde tam bir siyasal egemenlik sağlandığı iddia olunacaktır.

«Yeniden yapılandırılan, rezerv sistemiyle hangi genel amaca ulaşılacak istenmektedir ve bu, iç sömürgecilik ilişkilerinde nasıl bir de-

(Devamı 10. sayfada)

**SÖMÜRGE VE EZİLEN ULUS
SORUNLARI — 6**

(Baştarafı 9. sayfada)

lerini kısmen etnik devletler şeklinde (gelecekte biçimsel siyasal bağımsızlığın bütün sıfatlarına sahip olarak) dışlaştırma yönünde bir çabadır.

«Başka türlü ifade edecek olursak, baskı altındaki hakim sınıf, özellikle G. Afrika koşullarına uydurulmuş, yeni-sömürgeci bir çözüm aramaktadır. Hakim sınıf, anti-sömürgeci baskıyla karşılaştığında, ekonomik üstünlüğüne el sürülmemesini sağlayarak, sömürgelerine bir ölçüde ulusal siyasal egemenlik tanıyabilen büyük emperyalist güçlerin attığı adımları kesinlikle izleyememektedir.» (G. Afrika Kurtuluş Mücadelesi, s: 144-145)

Görüldüğü gibi, Güney Afrika'da yazarın deyimiyle «iç sömürgecilik» devam ederken, bunun yanında egemen güçler, «iç» sömürgeciliğin baskı ve zulmünün yaratmış olduğu devrimci güçleri defetmek amacıyla yukardaki alıntından da görüldüğü gibi, klasik sömürgecilikten, yeni-sömürgeciliğe doğru geçmek için bir takım girişimlerde bulunmaktadırlar. Ve hatta sözü geçen eserde yazarın belirttiğine göre, bu hareket «gelişeceğe benzemektedir.» Görülüyorki, emperyalizm çağından sonra klasik sömürgecilik olduğu gibi kalmıyor, G. Afrika devletinin kendisi de, bağımlı durumda bir devlet olduğu halde emperyalizmin desteğiyle G. Afrika'daki klasik sömürgeciliği «rezerv sistemini bir dizi kabile devleti» haline getirerek, yine yazarın deyimiyle «biçimsel siyasal bağımsızlığın bütün sıfatlarına» sahip kılarak, kukla devletler yaratıp, G. Afrika'daki klasik sömürgeciliği yeni-sömürgecilik sistemine dönüştürmeye çalışmaktadır. «Kurtuluş» yazarının yukarıya almış olduğumuz alıntısından «yoksa kapitalizm gelişti de ondan mı» sorusundaki gibi sömürge bir ülkede kapitalizm geliştiği halde bir şeyin değişmeyeceğini zannettiği gibi değil, tam tersine, sömürge bir ülkede kapitalizm geliştikçe sömürge ülkenin sosyal ve siyasal yapısında da mutlaka bir takım değişiklikler yaratır. Bu değişiklikler, G. Afrika örneğinde gösterdiğimiz gibi, ya yeni-sömürgeciliğe geçiş, ya da ilhaklara geçiş şeklinde gerçekleşir. İşte yazarın vermiş olduğu Ekvator Gine'si ancak bu gerçeği doğrulamaktadır. Yoksa yazarın zannettiği gibi, sömürge bir ülkenin, sömürgeci ulusun parlamentosuna temsilci göndererek, sömürge ulusun devlet yönetiminde de yer alabilirliğini gösteren bir örnek değildir. Ve tekrar belirtelimki, E. Birliği «Kurtuluş» yazarının zannettiği gibi, bu tarihi çağları su geçirmez şekilde birbirinden ayrı şeyler gibi görmüyor. Ancak, her tarih çağın eskiyi, eski olan her şeyi yeniye göre şekillendirmeye çalıştığını ve önemli ölçüde de bunu yaptığını, bunun için emperyalizm çağına girilmekle birlikte klasik sömürgeciliğin hâlâ dünyanın bir çok yerinde yaşamasına rağmen, genel olarak, yeni-sömürgeciliğe doğru bir gelişimi, her ülkenin ekonomik sosyal koşullarına göre hızla oluştuğunu savunmaktadır.

DOFAR'IN DURUMU

Şimdide yazarın vermiş olduğu Dofar örneğine geçelim: Yalnız bundan önce E. Birliğinin Dofar konusunda ne dediğini bir alıntı ile belirtelim:

«Fakat bu ne idüğü belirsiz hayali örneklerinle meşgul ettiğiniz Türkiye devrimci hareketine hesap vermeniz kolay değildir. Portekiz durumu sizce anlaşılabilir, bunu bir dereceye kadar hata olarak görmek mümkündür. Fakat, Dofar gibi örnekleri vermekle sizinkibir hata değil, kendi hayali iddialarınıza bilinçli

olarak kılıf uydurmaya çalışıyorsunuz. (.....) Tüm Basra Körfezi bir bütün iken, emperyalizmin bu taktiği sonucu, burayı çeşitli Arap emirlikleri şeklinde suni olarak bölmüştür. Ve Oman'ın suni sınırları da emperyalizmin, böl-yönet politikası sonucu ortaya çıkmıştır. Dofar denilen yer de Oman'ın sınırları içinde kalan, Oman'ın bir bölgesidir» (E. Birliği Sayı: 11)

«Kurtuluş»un Dofar'ı Oman tarafından sömürgeleştirilmiş bir ulus olarak göstermesini E. Birliği eleştirerek Dofar'ın bir ulus değil, Oman'ın bir bölgesi olduğunu belirtmiştir. «Kurtuluş» yazarı buna kızarak, Dofar'ın bir ulus olduğunu iddia edip, ulus hakkında Marksizme ters bir takım tanımlamalardan, daha doğrusu boş laflardan sonra: (ilerde yazarın ulus anlayışını da eleştireceğiz) «Biz yine Dofar ve Oman örneğine dönelim ve sözünü ettiğimiz kitaptan Fred Halliday'ın yazdıklarını aktaralım», demiş ve bir sürü aktarmalar yaparak, sözüm ona Dofar'ın bir ulus olduğunu açıklamaya çalışmış. Yazarın söz konusu eserden aktardığı alıntılarının tümünü okuyucuların canını sıkıncayaçağı düşünerek buraya alacağız. Aktardığı alıntılar şunlardır:

«Dofar'ın modern tarihi, bölgenin 19. yüz yılda Oman sultanlığına ilhakıyla başlar. Ülkenin daha önceki tarihinin sadece bazı kısımları bilinmektedir.» (a.g.e. s: 207)

«Bu dönem öncesinde ve sonrasında Dofar, Oman ve Yemen'e ilhak edildi.» (a.g.e. s: 208)

«Sultan, Dofar'ı işgal etmek üzere kuvvet gönderdi. İlhak gayretleri başarıya ulaşamadı, Oman kuvvetleri geri çekildi. 1930'larda Dofar bir süre Abdullah Lloreydy Seyyide Muhammed tarafından tutsak edilen ve sonra bir Arap kadınıyla evlenerek Dofar'a yerleşen Hollandalı Kamarod tarafından yönetildi. Daha sonraları Omanlı Sultanlar, 19. yy boyunca Dofar'ın Oman'a vergi ödediğini öne sürdüler ama bunun hiç bir kanıtı yoktur ve Oman'ın denetimi ele geçirişi, ancak 1870'lerde Seyyid Fedhl Bin Alawi'nin Dofarın başına geçmesiyle teyid edildi.» (s: 209)

«Sultan, Dofar'ı İngilizlerin sürekli desteğiyle ilhak etti.» (s: 209)

«Oman bir İngiliz sömürgesiyken Dofar'da Oman'ın sömürgesiydi.» (s: 210)

«Araplık öncesi bu dini kültürü korumasının yanı sıra, esas Dofarlıların konuştukları dil, Arap dilinin yayılmasından önce, bütün Güney Arabistan'da egemen olmuş bir dildir. Bu dil, Arapçayı yakından andırmakta olup, Kuzey ve Güney Yemen'de bulunan kitabelerin üstündeki: Araplık öncesi Himyarite dilinin uzantısıdır.» (s: 205)

«Kurtuluş» yazarı yukarıya aktardığımız alıntılarını dergisine aldıktan sonra, Zafer kazanmış bir generalin edasıyla şöyle devam etmiştir.

«Bu kadar kafidir sanıyoruz. Amacımız, hayali sömürge ya da ulus yaratmak değildi sayın yazar. Biz, aradan çekiliyor, sizi, araştırmacı Fred Halliday ile başbaşa bırakıyoruz.» (KURTULUŞ: 24/s: 54)

Görüldüğü gibi «Kurtuluş» yazarı Fred Halliday'dan, Dofar'ın Oman tarafından ilhak edildiğini, ve bazanda Oman'ın İngilizlerin yardımıyla Dofar'ı ilhak ettiğini aktararak, kendi kavirice Dofar'ın bir sömürge ulus olduğunu ispatlamış bulunuyor ve kazanmış olduğu bu zafarin verdiği bu gönül rahatlığıyla bizi «Fred Halliday ile başbaşa» bırakıyor. Yazar öyle bir gözlük takmış gözüne ki, her şeyi birbirine karıştıran, amansız bir oportünizm gözlüğü. Öyleki, hiç bir gerçeği görmek istemiyor. Ve yazar bu gözlüğü kendi gözüne takmış olma

yetinmiyor, aynı zamanda tüm okuyucuların da gözüne takmak isteyerek, okuyucularıyla adeta alay ediyor. Peki, sayın yazar, aktardığınız alıntılarının tümünün Dofar'ın ve orada 1976'lara kadar sürdürülen mücadelenin gerçek durumunu yansıttığını kabul etsek bile, bizi başbaşa bırakmış olduğunuz, Fred Haliday Dofar'ın Oman tarafından ilhak edildiğini veya, sömürgeleştirilmek istendiğini yazıyorda, Dofar'ın Oman Sultanlığının bir «Güney Eyaleti» olduğunu yazmıyormu? Yani, Dofar'ın ayrı bir ulus değil de bir Eyalet olduğunu alıntılarını gözleriniz gördü de Fred Halliday'ın Dofar'a bir ulus değil de bir eyalet dediğini göremediniz mi acaba? Bir konu tartışılırken, insan illahta kendi düşüncesini bin bir türlü sahtekarlığa başvurarak başkasına da inandırmaya çalışmaz. Şimdi de biz sizin bizi baş başa bırakmış olduğunuz Fred Halliday'dan Dofar'ın bir ulus değil, Oman'ın bir eyaleti olduğunu belirten aktarmaları verelim.

«Oman Sultanlığının Güney eyaleti olan Dofar, Arabistan yarımadasının diğer bölgelerinden iklimi ve insanların karakteri açısından farklıdır.») «Dofar bölgesi aşağı yukarı 38.000 mil kare olup, Kuria Muria Körfezinden, Yemen sınırındaki Ras Darbat Ali'ye uzanan 200 millik kıyı şeridi vardır.» (Basra Körfezinde Halk savaşı, Fred Halliday s: 202 - 203)

Görüldüğü gibi, Fred Haliday Dofar'ın Oman'ın bir sömürgesi haline getirilmesini belirttiği gibi, Dofar'ın Oman'ın bir «eyaleti» bir «bölgesi» olduğunu da belirtmektedir. Peki, Sayın yazar, Fred Halliday'a bu kadar güveniniz vardı da, Fred Haliday'ın Dofar'ın, Oman'ın bir eyaleti, bir bölgesi olduğunu söylediğine inanmadınız da, hala Dofar'ın bir ulus olduğunu, Dofar'ın ilhak edilmesi veya sömürgeleştirilmesiyle ispat etme çabası içine girdiniz.? İlhak edilen her yer veya sömürgeleştirilen her ülke veya bölge mutlaka bir ulus değildir. Eğer ilhak edilen ve sömürge edilen her yer ulus olsaydı; Afrika'daki sömürgeler 15. ve 16. yy'dan bu yana, birer ulus olarak kabul edilirdilerdi. Ulus olgusuyla, sömürge veya ilhak olguları tamamen birbirinden ayrı şeylerdir. Uluslar da sömürgecilik baskısı ve ilişkisi içine alınırlar, fakat sömürge veya ilhak edilen her yer mutlaka bir ulustur anlamına gelmez. Oman Dofar'ı ilhak etmiştir, ve geçmişte Dofar'da sömürge politikasını izlemiştir, bunların hepsi doğru, ama bunlar Dofar'ın bir ulus olduğunu ispatlamaz. Ulus kategorisi ve kavramı sömürge ve ilhak kategorisi ve kavramlarıyla ayrı ayrı şeylerdir. Dünya da henüz ulus veya uluslaşma yokken, köleci dönemde bile Roma'nın sömürgeleri vardı. Peki bu sömürgelerin hepsi birer ulusmuydu? Yine bunun gibi, feodal dönemde feodal devletlerin bir sürü sömürgeleri vardı, bu sömürgelerin hepsi birer ulusmuydu.? 1486'da, 1641'de 1783'te ve 1793'te, 1580, 1680 yıllarındaki, köle ticareti Angola, Mozambik, Brezilya gibi ülkeleri birer sömürge haline getirmişti. Peki o yıllarda, Angolo, Mozambik, Brezilya birer ulusmuydular? KURTULUŞ yazarı: E. Birliği'nin Türkiye Kürdistanına ilhak edilmiş ezilen ulus demesi, karşısında: «Öyle bir isim bulmalı ki hiç bir şeye benzemesin. Bu ismi de Türkiye'de, gerçekten, yalnız E. Birliği bulabildi: «ilhak edilmiş ezilen ulus», sizi kutlarız. Alkışlar (!)» (KURTULUŞ 23/s: 56) diyerek, kendi mayasına yakışır bir tavırda bulunmaktadır. Fakat, sayın yazar şaklabanlılığı çok sevdiği için, kendisinin ulus anlayışı konusunda yapmış olduğu bu komikliği de o kalem tutan pek «aydınlık» elleriyle alkışlasın (!) «Kurtuluş» yazarının bir ulus olarak göstermeye çalıştığı ve bu-

nu da ilhak edilmiş veya sömürgeleştirilmiş olmasıyla ispatlamaya çalıştığı Dofar'a kısa da olsa bir göz atalım:

Dofar 150 000 nüfuslu bir bölgedir. Dofar'ın nüfusu yine Dofar'ın içinde ayrı ayrı aşiretlerden oluşmaktadır. Dofar'da genellikle feodal üretim egemen bir üretimdir. Bunun yanında, çok eski geçmişte «Dofar Karadenizle ticaret yapmış, tütsü ihraç etmiş, yakın yüzyıllarda ise esas ticaret ilişkileri Hindistan, özellikle Bombay'la olmuştur. Önceleri Pirinç ve kumaş, bu kentten ithal edildi ve Hintli tüccarlar Dofar'ın ticaret işlerini ellerine geçirdi. Karşılığında Dofar kaynatılmış tereyağı ve tütsü ihraç etti. Maskat ve Aden'le de bir miktar ticaret yapıldı bu ilişkilerin, nüfusu bir kaç farklı ırkı içeren Dofar'ın etnik bileşiminde etkileri oldu.» (Basra Körfezinde Halk Savaşları s: 204)

Dofar geçmişte bu tip ticaret ilişkileri içersine girmiş olmasına rağmen daha sonra Oman tarafından ilhak edilerek Dofar'daki bu tip gelişmeler engellenmiştir. Ve Dofar'ın bir Pazar oluşturulması olanakları engellenmiştir. Bunun için Dofar'da bütün aşiretler ve ayrı ırklardan insanlar için tek bir pazar oluşmamıştır. Bu nedenle ulusun oluşmasında en önemli etkenlerden birisi olan pazar birliği doğmamıştır. Daha sonra Oman'ında İngiltere'nin bir yeni-sömürgeci durumuna gelmesi yani, bağımlılık ilişkileri içersine girmesi, Dofar üzerindeki baskıları daha da artırdığı için, Dofar'da bir pazar içinde bütün ayrı ırkların ve etnik grupların bir dil birliği sağlamasını da engellemiştir.

«Geçmişte tütsü ticareti, ülkelerinden keranların geçtiği ve Dofar'a malını kaynağından almak üzere gelen Hadramili göçmenlerin elindeydi. 19. yy.'da ülke Oman'lı Araplar tarafından yönetiliyordu. Bu gün kıyı nüfusunun ayrı bir bölümünü oluşturanlar, Arapların Afrikadan getirdiği kölelerdi. Diğer ticaret grupları olan İranlılar ve Hintliler 20. yy'da bölgeye yerleştiler.

«Nüfusun çoğunluğu esas yerli Dofarlıların torunları olup, kırlarda ve dağlarda yaşar. Nüfusun geri kalan kısmından, müslümanlığın şafi mezhebinin sünni grubunda olmalarıyla ayrılır. Diğerleri ise, sünni değil ibadhi grubundadırlar. Ama islamiyet göreceli zayıftır.» (a.g.e. s: 204)

Görüldüğü gibi, Dofar Afrikadan gelmiş kölelerden tutun, İranlılar, Hintliler, gibi çeşitli milletlerden koparak gelip, buralara yerleşen ve birer aşiret meydana getiren insanlardan oluşmuştur. Ayrıca, Dofar'da «iki kabile konfederasyonu Kathiri ve Qara Dofar'da egemendir. İki Hadramutta aynı adadaki bir aşiretten gelmektedir ve Dofar'a 15. yüzyılda geldiklerine inanılmaktadır. Kıyılarda, dağların Kuzeye bakan yamaçlarında ve çöl kenarlarında yaşarlar. Başlıca gelir kaynakları çobanlık ve tütsü toplamaktır.» (a.g.e. s: 205 - 206). Yazarın belirttiğine göre, Dofar'a hakim olan ve yöneten aşiretler bile çobanlıkla uğraşmaktadır. «Konfederasyon» şeklinde Dofar'da egemen olan aşiretlerden, Qara aşireti de Qara, dofar'ın merkezi dağ bölgesinde - Jabal Qara diye bilinir - yerleşmiş olup, Dofar'ın en zengin ve aristokratik şiretidir.» (a.g.e. s: 206) Bu aşiretlerden geriye alanları ve bu aşiretlerin birbiriyle olan yakınlıklarını da yazar şöyle belirtir:

Dofar'ın Mahra aşiretleri, G. Yemen'in sınır bölgelerindeki aynı adlı aşiretlerin bir uzanısıdır. Botahara aşiretlerini doğuya iterek onların yerini almışlardır. Botahara aşireti ise, Dirih, Kuria Muria körfezi kenarındaki yoksul bir alıkcı aşiretidir. Mahra doğuda hasat döneminde tütsü toplayan Bedeviler; batı da çobanlar ve kıyıda yaşayan bazıları denizci ve balık-

çıdırlar. Dofar'ın uzak doğusunda ilişkide buldukları Bedevilerin bir çok geleneklerini benimseyen bir diğer azınlık aşireti, Harasi bulunmaktadır.

«Bu etnik bölünmeler, ilkel bir toplum sistemindeki bölünmelerle kesişmektedir.» (a.g.e. s: 206) Yazar Dofar'daki aşiretleri ve aralarındaki ilişkileri bu şekilde belirttikten sonra Dofar'daki iktisadi ve sosyal durumuda şöyle izah eder:

«Dofar toplumundaki artık, hala başlıca el emeğinden gelmektedir, sermaye birikimi yoktur, aletler çok az kullanılmaktadır; toplumsal bölünmeler sınırlıysada bununla beraber hissedilmemektedir. Dofar nüfusu çalışanlar ve çalışanların emeğiyle yaşayanlar diye ikiye bölünmüştür. Sonuncu kategori tüccarları, yöneticileri ve zengin şeyhlerin kimilerini kapsamaktadır. Ülkenin işçileri; Çobanlar, köleler, balıkçılar, çiftçiler ve rençberlerden oluşmaktadır» (a.g.e. s: 207)

Buraya aktarmış olduğumuz tüm alıntılardan anlaşılacağı gibi, Dofar bir dizi aşiretlerden ve ayrı ırklardan insanlarla, oluşan bir bölgedir. Yukarıda görüldüğü gibi, kapitalizmin hiç bir şekilde gelişmediği, hala çobanlığın, köleliğin, balıkçılığın, çiftçiliğin ve rençberliğin, sınıfsal kategorileri oluşturduğu için, Afrikalı, İranlı Arap ve Hintlilerden oluşmuş olan etnik gruplar ve diğer aşiretler, bir ortak pazar ve ortak dil üzerinde birleşerek, bir ruhi şekillenme ve bu bütünlüğün meydana getirdiği bir toprak birliği Dofar'da henüz doğmamıştır. Dofar'da henüz her aşiret kendi topraklarına sahip çıkmakta, ve bu toprakları Dofar'ın diğer topraklarından ayrı görerek, her aşiret, kendi topraklarına sahip çıkarak, kendi topraklarını diğer aşiretlerden korumakta ve hatta, Mahara ve Botahara aşiretlerinde olduğu gibi, aşiretler birbirlerinin topraklarını bile elinden almaktadırlar.

Bu işin teorik yanı, bir de pratik yanı var. Toplumsal ve siyasal olguları açıklamak üzere ileri sürülmüş her tez, şüphesiz, yaşanan ve somut olan toplumsal ve siyasal olaylar tarafından doğrulanmak ve onunla uyum halinde olmak zorundadır. Eğer Dofar, «Kurtuluş» yazarı ve diğer «sömürgecilik» tezi savunucularının iddia ettiği gibi bir sömürge ulus durumunda olsa idi, Dofar'da 1964'lerden 1976'lara kadar süregelen gerilla mücadelesinin de siyasal hedef ve amaçlarının bu tezle bir uyumluluk içinde olması gerekirdi. Yani, Dofar'da Oman sultanlığına ve onun destekçileri İngiliz İran ve Ürdün askeri birliklerine karşı 1976 yılına kadar savaştan halk güçlerinin (ki, bu güçler ülkemizde Dofarlı gerillalar olarak tanıtılmaktadır) Oman sömürgeciliğine karşı Dofar'ın ulusal bağımsızlığı için mücadele etmeleri zorunlu olurdu.

Ancak Dofar'daki mücadelenin hedef ve amaçları bu değildir.

Birincisi, bu mücadeleyi sürdüren güçler ve gerillalar Oman sömürgeciliğine karşı Dofar'ın ulusal bağımsızlığı için değil, emperyalizme bağımlılık ilişkisi içinde olan Oman Sultanlığı ve kukla hükümetin yıkılarak, tüm Oman'ın, bağımsız ve demokratik bir halk cumhuriyeti haline gelmesi için mücadele etmektedirler. İkincisi, Dofar'da silahlı mücadeleyi yürüten bu kuvvetlere Dofar gerillaları denmesi bir yanlışlığın sonucudur; çünkü bu kuvvetleri bağrında toplayan ve yöneten örgütün ismi: **Oman'ın Kurtuluşu İçin Halk Cephesi'**dir (İngilizcesi: People's Front For The Liberation of Oman). Üçüncüsü, bu örgütün silahlı hareketi Dofar'da yoğunlaştırmasının sebebi, Dofar'ın sosyal ve siyasal statüsü değil, Dofar'ın Oman'ın bütünü için-

de, dağlık bir bölge olarak, bir kurtarılmış bölge oluşturma açısından taşıdığı coğrafik önemdir.

Oman'ın Kurtuluşu için Halk Cephesi örgütünün mücadelesi II. Dünya Savaşı sonrası na kadar dayanır. O zamanlar tümüyle bir İngiliz sömürgeci olan Arap Körfezi'nde, İngiliz sömürgeciliğine karşı bağımsızlık mücadelesi yürüten bir tek örgüt vardı (Arap Körfezi Ulusal Kurtuluş Cephesi). Daha sonra İngiltere, kendi sömürge imparatorluğu dağılırken, Arap Körfezi'ndeki toprakları bir takım suni sınırlarla parçalamış ve kendine bağımlı bir takım kukla hükümetler kurdurarak (emirlik ve sultanlıklar) bu ülkelere (örneğin, Kuveyt, Katar, Arap Emirlikleri, Oman,) siyasal bağımsızlık hakkı vermiştir. Bu şartlarda, artık bu ülkelerde bir tek örgütün emperyalizme ve onun kukla hükümetlerine karşı mücadeleyi sürdürmesi imkansızlaştığından, bu örgütte çeşitli parçalara ayrılmış ve Oman'da kalan bölümü'de Oman'ın Kurtuluşu İçin Halk Cephesi örgütünü kurarak, Oman sultanı Kabus rejimine karşı, (Güney Yemen'de olduğu gibi) bağımsız ve demokratik bir Oman için silahlı mücadeleye girişmiştir. Ancak Oman'ın merkezi bölgelerinde bu silahlı mücadeleyi güçlendirmek için yeterli şartlar olmadığından, dağlık bir bölge olan Dofar'da gerilla birimleri oluşturarak bu mücadeleyi oraya kaydırmış, oradan bütün Oman'ı kuşatacak bir silahlı mücadeleyi yaygınlaştırmaya çalışmıştır.

Ne ki, özellikle 1976'da Oman sultanlığının İran'ın aktif askeri desteği ile güçlü saldırıları neticesinde, Dofar'da tutunamayarak, gerilla birliklerini Güney Yemen'e kaydırmış, siyasal mücadeleyi sürdürmek için güçlerinin büyük bir kesimini de Oman'ın merkezi bölgelerindeki şehirlerde toplamaya çalışmıştır.

Demek ki, Dofar'da 1976'lara kadar sürdüren mücadeleye baktığımızda, «sömürge içinde sömürge» olan Dofar «ulusu»nun Oman'a karşı ulusal bağımsızlık mücadelesini değil, Dofar da dahil tüm Oman'da yaşayan halkın emperyalizme, onun işbirlikçilerine ve kukla hükümetlerine karşı sınıfsal ve ulusal bir kurtuluş mücadelesinin var olduğunu görüyoruz.

«Kurtuluş» yazarının bu gerçekleri bilerek tahrif ettiğini söylememize imkan yoktur. Ancak, onun çok güvendiği, «Kava» vb. yayınların Dofar sorununu «sömürgecilik» tezine uydurabilmek için bilinçli bir şekilde tahrif ettiğini kendisine söylediğimiz zaman, bu kadar gayretle karşı çıkması da doğru değildir.

Şimdi tekrardan bir önceki konumuza dönerek, yazarın Dofar'ı bir ulus olarak gösterme çabası içinde ne gibi sonuçlara vardığını ele alalım. Söz konusu eserden yukarıya aktardıklarımızı da aktaramadıklarımızı da tümüyle okumuş olmalı yazar. Ama bütün bunlara rağmen, «Kurtuluş» yazarı: «yanlış bir anlamaya yol açmamak için şunu belirtelim: biz Stalin'in millet tarifine karşı çıkmıyoruz», gibi bir hatırlatma yapmasına rağmen yine de Stalin'in tanımına karşı çıkarak, Dofar'da bir ulus yaratmaya çalışmış. Halbuki bize kaynak olarak gösterdiği Fred Halliday'ın kendisi bile söz konusu eserin hiç bir yerinde, bir tek kelimeyle de olsa, Dofar için ulus ya da millet gibi bir terim kullanmamıştır. Ama yazar, hem bütün okurlarına tavsiye ettiği Fred Halliday'a inanmamış, hem de Stalin'in ulus tanımına şöyle karşı çıkmıştır.

«Milletlerin oluşumunun farklılığına işaret ediyoruz. Çünkü Stalin'in Millet tarifini dogmatik bir biçimde benimseyenlerin bazı halkların ulus niteliğini inkâr ettiğini görüyoruz.» (Kurtuluş 24/53) Yazar bu nasihatından sonra E. Birliği'nin: «bu dediğiniz ulus, (Dofar kastediliyor, (Devamı 12. sayfada)

**SÖMÜRGE VE EZİLEN ULUS
SORUNLARI — 6**

(Baştarafı 11. sayfada)

E.B.N) kendi arasında Arap dilinden başka bir dil, Umman toprakları dışında ayrı bir toprak bütünlüğü içersinde, ayrı iktisadi yaşantı birliği; ayrı bir şekillenme bütünlüğüne sahipmidir?» (a.g.y.) alıntısından sonra, şöyle devam eder: «E. Birliği yazarı böyle diyor. Bu ulusun ayrı bir dili bulunmayabilir ve pek ala bu dil Arapça da olabilir. Fakat yine de bir ulus niteliği taşıyabilir. Afrika'da birbirleriyle sınır komşusu olan bir çok ülke aynı dili konuşur. Bütün Arap ülkeleri arapça konuşur, fakat bunlar yine ayrı uluslardır. Sizin saydığınız niteliklerin tümünü mükemmelen taşıyamayan bazı halklar var olabilir ve bunlara ulus da denebilir. Stalin'in zikrettiği bu dört nitelik, esas olarak, batı Avrupa ülkeleri ve Doğu Avrupa için öngörül-müştür. Stalin'in Milli Mesele kitabını dikkatle incerseniz bu tezlerin daha ziyade Avrupa kıtasındaki milletlerin oluşumunu kapsadığını göreceksiniz.» (Kurtuluş 24/53)

Evet, «Kurtuluş» yazarı Dofar'ı illahta bir ulus olarak göstermek için, Stalin'in ulus tanımını da tahrif etmeye kalkmaktadır. Ve Stalin'in ulus tanımını; Stalin'in: Batı Avrupa'da Ulusların ayrı dönemde, Doğu Avrupa'da ise ayrı bir tarihi dönemde ortaya çıktıklarını ve Batı Avrupa'da merkezi devletlerin kurulmasıyla, uluslaşmanın aynı süreçlere rastladığını, bunun için Batı Avrupa'da ulusal baskısız, ulusal devletler doğarken; Doğu Avrupa'da ulusların doğmasıyla merkezî devletlerin kurulmasının aynı zamana rastlaşmadığını ve bunun için de Doğu Avrupa'da çok uluslu merkezi devletlerin önceden kurulup, daha sonra bu devletlerin içinde uluslaşma sürecinin başlayıp, ve böylece ulusal mücadele ve ayrışmaların bu merkezi devletler içinde başladığı şeklinde belirttiği tezini, yine Stalin'in yapmış olduğu ve evrensel olan, yani yazarın zannettiği gibi yalnız Batı Avrupa'ya ait olmayan, fakat dünyanın her yerindeki uluslar için geçerli olan: dil birliği, toprak bütünlüğü, iktisadi birlik, ve ruhi şekillenme ilkelere birbine katarak demogoji yapmaktadır.

Doğu Avrupa ve Batı Avrupa'da uluslaşma süreçlerinin ve tabii ki dünyanın başka yerlerinde de ayrı ayrı tarihi dönemlere rastlaması doğrudur. Ve ilk uluslaşmanın Kapitalizmin gelişmişliği bakımından Batı Avrupa'da doğmuş olması ve aynı zamanda uluslaşma ile birlikte merkezi devletinde ortaya çıkması; Bunun için de Batı Avrupa'da ulusal baskısız devletlerin ortaya çıkması Doğu Avrupa'nın ve dünyanın diğer yerlerinden daha önce meydana gelmiştir. Bunun içindirki; daha önce bu yazımıza Stalin'in «Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu» eserinin 60. sayfasından şu sözlerini almıştık: «Demekki, birinci dönem, böylece, kapitalizmin şafağında milliyetlerin ortaya çıkmasıyla belirlenmiştir ve, Batı Avrupa'da salt ulusal, ulusal baskısız devletler doğarken, Doğu Avrupa'da, başta daha gelişmiş bir tek ulus ve, egemen ulusa önce siyasal, sonra da iktisadi bakımdan bağımlı, daha az gelişmiş başka uluslar ile birlikte, çok uluslu devletlerin doğmaları da dikkat edilecek noktadır.»

Bu öğretilerde görülmektedirki, Stalin, Doğu ve Batı Avrupa'daki uluslaşma süreçlerinin ayrı olduğunu belirtmektedir. Yine aynı yerde «Rusya'dan söz ediyorum» diyerek, Rusya'da merkezi devletin «Türk, Moğol ve öbür Doğu halklarının akımına karşı savunma gerekleri» için kurulduğunu ve Doğu'da Rusya gibi, daha başka henüz uluslaşma sürecine girmemiş, bir sürü halklardan oluşmuş çok uluslu merkezi

devletlerin kurulduğunu ve bunun için de Batı Avrupa ulusal devletlerinde her hangi bir milli sorun kalmamışken, Doğu Avrupa'daki kurulmuş olan bu merkezi devletler için de ulusal sorunun, merkezi devletin kuruluşundan sonra gündeme geldiğini belirtmiştir. Stalin, Batı Avrupa ve Doğu Avrupa'yı karşılaştırarak, Batı Avrupa'da uluslaşmanın daha önce, Doğu Avrupa'da daha sonra doğduğunu söylerken, bir ulusun, yukarıda belirttiğimiz Dört özellikten her hangi birisi olmadan da ulus olabileceğini hiç bir zaman için savunmamıştır. Tam tersine yukarıda belirtilen dört özellikten birisinin eksik olması o halkın veya topluluğun henüz bir ulus olmadığını fakat, uluslaşma yolunda olduğunu belirtir.

«Kurtuluş» yazarının, «Stalin'in millet tarifini dogmatik bir biçimde benimseyenlerin» diyerek, belirttiği şekilde Stalin'in ulus tanımını «dogmatik» olmayan bir şekilde de ele almanın olanağı yoktur. Stalin'in belirtmiş olduğu bir ulusu belirleyen dört ana öge, yazarın deyimiy-le, «dogmatik»tir. Yani değişmezdir. Ve dünyadaki tüm uluslar için bu dört ana öge değişmez olarak geçerlidir. Ancak, Uluslaşma süreci içinde olan, fakat henüz tam bir ulus haline gelmemiş bazı topluluklarda bu öğelerden bir tanesi eksik olabilir. Stalin'in deyimiy-le izah edecek olursak; bu topluluk henüz bir ulus değil, «etnografik bir kategori olan aşiret»tir.

«Kurtuluş» yazarı kendi ulus anlayışı zihniyetinden hareket ederek, yalnız Dofar'ı değil, Arabistan'da kurulmuş olan bir sürü devletleri bile ayrı uluslar olarak nitelemektedir. Yani, yazara göre, Suriye ayrı bir ulus, Mısır ayrı bir ulus, Ürdün, Oman, Abudabi, Katar vs. gibi, bir sürü Arap devletleri ve şeyhliklerinin tümü ayrı ayrı birer ulustur. Yani, tabiri caizse ayrı ayrı birer Arap ulusudurlar. (!) Sayın yazar şunu bil-meliki, aynı topraklar üzerinde yaşayan ve aralarında uzak mesafeler bulunmayan, aynı dille konuşan, aynı ruhi şekillenmeye sahip olan uluslar ne kadar ayrı ayrı devletlere bölünürse bölünsünler, bunlar birer ayrı ulus oluşturamazlar. Bu gün Arabistan'da bir sürü devlet vardır, ama bir dizi Arap ulusu yoktur. Bir tek Arap ulusu vardır. Devlet ayrı şeydir, ulus ayrı şeydir. Bir merkezi devlet altında bir çok ulus olabilir, ama bir çok devlete ayrılmış bir ulus, ayrı uluslar olamazlar. Çünkü, ulus kategorisi ayrıdır, devlet kategorisi ayrıdır. Bir dizi ulusların bir merkezi devlet altında temsil edilmeleri, nasıl ki o ulusların tümünü ortadan kaldırmıyor, onların ulus olma niteliklerini değiştirmiyorsa; bir ulusun bir kaç devlete ayrılması, veya örneğin, Kürdistan'da olduğu gibi, bir ulusun bir kaç devlet tarafından parsellenmesi, parsellenmiş olan o ulusu ulus olmaktan çıkartmadığı gibi, her ayrı parçası da ayrı bir ulus olamaz. Örneğin, Kürdistan, Türkiye, Suriye, Irak, İran, tarafından parçalanarak, her parçanın dört tane ayrı devletin sınırları içersine hapsedilmiş olması, Kürt ulusunun, dört tane ayrı ulus oluşturmasını yaratmamıştır. Bu gün, Kürdistan Türkiye'de, Suriye'de Irak'ta, İran'da kalan tüm parçalarıyla bir ulustur. Bunlar ayrı ayrı uluslar değildir. Meselâ, Amerikanın keşfi ve İngilizlerin bir kesiminin Amerikaya aç etmesi sonucu, aynı dili konuştukları halde, Amerika'nın ayrı bir ulus oluşturmasını engelleyememiştir. Bunun bir tek sebebi vardır, o da, Amerika ile İngiltere'nin topraklarının birbirinden ayrı olmasıdır.

«Ama, örneğin İngilizler ile Kuzey-Amerikalılar ortak dillerine karşın, neden tek bir ulus oluşturamazlar? Her şeyden önce yan yana değil, ama birbirinden ayrı topraklar üzerinde

yaşadıkları için. Bir ulus, ancak sürekli ve düzenli ilişkiler sonucu, insanların, kuşaktan kuşağa ortak yaşamı sonucu oluşur. Nedirki, ortak bir toprak olmadıkça, uzun bir ortaklaşa yaşam olanaksızdır. İngilizler ile Amerikalılar, vaktiyle bir tek toprak üzerinde, İngiltere'de yaşıyor, ve tek bir ulus oluşturuyorlardı. Sonra, İngilizlerin bir bölümü, İngiltere'den yeni bir toprağa, Amerikaya doğru göçtü, ve orada, bu yeni toprak üzerinde, zamanla, yeni bir ulus, Kuzey- Amerikan ulusunu oluşturdu. Toprakların ayrılığı, birbirinden ayrı ulusların oluşmasına yol açtı.» (Sömürgeler Sorunu s: 8-9)

Görüldüğü gibi, Stalin, Amerika'nın ayrı bir ulus oluşturmasının esas ve temel nedeninin toprak ayrılığı olduğunu belirtmiştir. Bunlar, günümüzde ilkokul çocuklarının da bildiği şeydir. Ama ne yazıkki yazar bizi mecbur ettiği için, bu konuyu da tartıştık.

Daha önce Fred Halliday'ın kitabından almış olduğumuz alıntılarla Dofar'ın henüz ne dil birliğini, ne pazar birliğini, ve aynı zamanda ne de bir ruhi şekillenme oluşturmadıklarını görmüştük. Ve topraklarının da Arabistan topraklarının bir parçası olduğunu ve hâlâ aşiret ilişkilerinin i!kel toplumlardaki gibi «bölünmelerle» kesiştiğini görmüştük. Bu itibarla Dofar'ın bir ulus olması için, yazarın zannettiği, bir tek dil sorunu değil, ulusu oluşturabilecek, dört ana öğeden hemen hemen hiç birisinin mevcut olmadığı çok açıktır. Buna rağmen yazar Dofar'ı bir ulus olarak göstermeye çalıştığı gibi, «bütün Arap ülkeleri Arapça konuşur. Fakat yine de bunlar ayrı ayrı uluslardır» diyerek, Arap ulusunu da bir sürü parçalara ayırmıştır ve bir Arap ulusundan, Arabistandaki devletlere bakarak, tabiri caizse, başka başka Arap ulusları türetmiştir. «Kurtuluş» yazarı bu filistenliğine rağmen, birde E. Birliği yazarına şöyle demiştir:

«Bir sorunu bu ölçüde şematize etmek, marksizm-leninizm denilen öğretiyi lekelemek-tir. Bu küçük-burjuva yarı-aydınının yeri, haksız yere kendini sokmaya çalıştığı marksist saflar değil, oportünizmin saflarıdır» (.....)

«Yazarımıza bu kadar uzun ömürlü (!) yeni tezler formüle etmesi için uzun ömürler diliyoruz.» (Kurtuluş sy. 24, s: 58)

Evet, yazarın bütün bu kabadayılıklarına rağmen, E. Birliği yazarı için söylediklerinin aslında kendisi ve kendi tezleri için geçerli olduğunu bütün okuyucu rahatlıkla görmüş olmalıdır.

Gelecek sayımızda da, «Kurtuluş» yazarının sömürge ve bağımlılık konusundaki görüşlerine değinecek ve ilhak sorununu ele alacağız.

emeğin birliği yayınları

**Uluslararası Alanda
Yeni Çelişkiler Mücadeleler**

ve

Proletarya Enternasyonalizmi

ÇIKTI

FIATI 10 TL.

Yazışma ad. P.K. 192, Beyazıt/İst.

TSİP'in ANTI - FAŞİST MÜCADELE

(Baştarafı 3. sayfada)

ve iddia ederek, nasıl marksizme ters düştüğünü, hatta değil ters düşmek; Marksizmi nasıl inkara kalkıştığını ispatlamaya çalışacağız.

Marksizmde önemli olan: maddi üretimden doğan sınıflar arasındaki mücadelede alt yapıya, yani ekonomik yapıya sahip olan sınıf kim veya kimlerse, buna uygun olarak, alt yapıya hakim olan bu sınıfın, diyalektik ve tarihsel materyalizmin zorunlu gereği olarak üst yapıya da hakim olacaktır. Ancak, ekonomik yapıda hakim olan bu sınıfın, ekonomik yapıda bu hakimiyetinin hangi evrelerden geçerek, nasıl gerçekleştirdiği ve buna uygun olarak üst yapıda da nasıl bir politika izlediği ve bu hakimiyetini nasıl sürdürdüğüdür. Yani, ekonomik hayatta egemen olan sınıflar, bu ekonomik üstünlüklerinden dolayı siyasi üst yapıya da, yani devlete de hakim olmaya çalışacaklardır. Ve sonunda bunu başarırlarda. Ancak, burada önemli olan bu ekonomik yapıda hakim olan sınıfın, devlet üzerinde egemenlik sağlamaya çalışırken, veya hakimiyetleri altına aldıkları devlet üzerinde nasıl bir siyaset izleyecekleri ve devlet üzerindeki hakimiyetlerini hangi yöntemlerle uyguladıklarıdır.

Faşizmin uygulanmasında da sorun böyledir. Yani, faşizm tekelci sermayenin keyfi olarak başvurduğu ve istediği zaman rahatlıkla uyguladığı bir yönetim olmadığına göre; tekelci sermaye, içine düştüğü ekonomik ve siyasi krizlerinin üstesinden gelemediği, işçi ve emekçi yığınlarının hareketlerinin burjuvaziyi tehdit etmesi ve burjuvazinin iktidarının tehlikeye girdiği durumlarda, eski yönetim biçimleriyle bunların üstesinden gelemiyorsa, faşizm bu durumlarda tekelci burjuvazinin başvurduğu bir yönetim biçimidir.

İşte burada önemli olan ana sorun: tekelci burjuvazinin siyasi üst yapıda yani devlet üzerindeki durumunun ne olduğu ve devlet yapısının ne olduğudur. Tekelci burjuvazi devletin bu yapısı ile böyle bir yönetimi uygulayıp uygulayamayacağı ve tekelci sermayenin devlet üzerindeki o günün koşullarında etkinliği ve egemenliğinin sağlanıp, sağlanmadığıdır. Bundan dolayı da, faşizm bir devlet sorunudur. Yani; eğer tekelci sermaye devlet üzerinde kesin hakimiyetini sağlayıp, süreç içerisinde burjuva demokrasisini büyük ölçüde tasfiye etmiş, devleti anti-demokratik ve anti-komünist kurumlarla donatmış, anti-komünist ideoloji ile eğitilmiş güçlü militarist ve bürokratik gücü örgütlemişse: bu durumda tekelci sermaye içerisine girdiği ekonomik ve siyasi krizlerin üstesinden gelemiyorsa, işçi ve emekçi yığınlarının hareketlerini susturmada veya etkisiz kılmada eski yönetimi ile başarılı olamıyorsa; yukarıda niteliklerini saydığımız ve kesin kontrolü altında bulundurduğu böyle bir devlet eliyle faşizmi yukarıdan aşağıya (parlamentar faşizm, açık faşist diktatörlük vb.) uygulama alanına koyar.

Fakat, eğer tekelci sermaye, devlet üzerinde böyle bir kesin hakimiyet kuramamışsa, veya mevcut devlet yapısı bu tarzda örgütlenememiş, zayıf bir devlet veya burjuva-demokratik yapıda bir devlet ise, böyle bir devlet yapısı ile faşizmi uygulama alanına koyamaz. Bu yüzden de tekelci sermaye böyle bir durumda faşizmi uygulayacak tarzda yeni bir devlet örgütlenmesine gider. Bunun için; önce faşizme bir kitle temeli yaratarak, aşağıdan yukarıya doğru «tırmanarak» devleti ele geçirmeye çalışır. Ve süreç içerisinde yeniden örgütleyeceği ve örgütlediği devlet yapısıyla faşizmi uygulama alanına koyar. Yani, her halükarda tekelci sermayenin devlet üzerinde kesin egemenliğinin sağlanıp, sağlanmadığı ve böyle bir devlet

yapısının faşizmi uygulayabilecek nitelikte olması sorunudur. İşte faşizm sorunu bu yüzden bir devlet sorunudur.

Bu kısa ve genel değerlendirmede faşizmin bir devlet sorunu olduğunu ve yukarıdaki alıntılarda da görüldüğü gibi, Dimitrof ve Komünist Enternasyonalin açıklamalarına göre, faşizmin, her ülkenin içinde bulunduğu koşullara göre, değişik biçimlerde geleceğini ortaya koymuş bulunuyoruz. Şimdi yazarın «tırmanan faşizm» iddialarının ne denli boş olduğunu gerek Dimitrof ve gerekse Komünist Enternasyonalin görüşlerine dayanarak, açıklamaya devam edelim.

Şimdi bu sayın yazara soruyoruz: faşizmin tırmandığını iddia ederek, faşizmin Almanya'da ve İtalya'da olduğu şekilde («klasik faşizm») sadece bir tek gelişim biçimi olduğunu mu iddia ediyorsunuz? Eğer böyle diyorsanız, yukarıda Dimitrof'un ve Komünist Enternasyonalin açıklamalarında görüldüyorki, faşizmin gelişim biçimleri her ülkenin koşullarına göre değişik olacaktır. (Parlamentar faşizm, askeri faşist diktatörlük, topyekün diktatörlük, vb.) Buna göre, acaba Dimitrof'un ve Komünist Enternasyonalin görüşlerine ne diyeceksiniz? Eğer, yine böyle diyorsanız; ABD mali sermayesi, faşizme başvurmak zorunda kalırsa, faşizmi yukarıdan aşağıya doğru devlet eliylemi, yoksa, aşağıdan yukarıya doğru «tırmandırarak» mı faşizmi uygulamaya çalışacaktır? Yine faşizmin tek bir biçimde «tırmanış» şeklinde geldiğini iddia ediyorsanız; 1967'de Yunanistan'da faşizmin iktidara gelişini nasıl açıklayacaksınız? Yine, sizinde kabul ettiğiniz ve 12 Mart faşizm dediğiniz göre, 1971'de Türkiye'de faşizm iktidara nasıl gelmiştir; aşağıdan yukarıya doğru tırmanarak mı, yoksa yukarıdan aşağıya doğru devletin militarist ve bürokratik güçlerine dayanarak mı? Ayrıca, Pakistan'da faşizmin iktidara gelişini nasıl açıklayacaksınız? Devam edelim, Yine Arjantin'de yıllardan beri uygulanan faşizm nasıl gelmiştir?

Eğer sayın yazar, faşizmin bir tek gelişim biçiminin olduğunu hâlâ iddia ediyorsa, yukarıda saydığımız ülkelerde uygulanan faşist yönetimlere faşizm dememek lazım! Bu da bu ülkelerdeki işçi sınıfıyla alay etmek olur. Yazar bütün bu sorduğumuz soruların cevabını açıklamak zorundadır. Yalnız yazar değil, bu gün faşizmin «tırmandığını» iddia eden, tüm görüş sahipleri (TKP, TİP, Kurtuluş, vb.) bu soruları açıklamak zorundadırlar.

Tekelci sermaye, devleti ele geçirip onun temel niteliğinde faşizmi egemen kıldıktan sonra, çeşitli gelişmeler karşısında, farklı biçimlerde yönetimleri ve hükümetleri oluşturması mümkün hale gelir (örneğin CHP - MSP hükümeti ve mevcut hükümet, gibi). Ama bu hükümet değişikliklerini devlet yapısının faşizmden burjuva-demokrasisine dönüşü olduğunu zannetmek, yanlıştır.

«XIII. Oturumda büyük bir isabetle faşist diktatörlüğün kuruluşunun, burjuvazinin iç çelişkilerinden kaynaklandığı beirlenmişti. Şimdi pratik gösteriyordu ki, tekelci devlet anlayışının yarattığı kesin diktatörlük bile tekelci kapitalizmin çeşitli gurupları arasındaki çelişkileri ortadan kaldırmaya yetmiyordu. Tersine çelişkiler yeni biçimlerde ortaya çıkıyor, devlet aygıtının önemli tepelerini ele geçirmede ya da ele geçirilmiş tepelerinin savunulmasında tekelci sermaye kendi içinde savaşım veriyordu.» (E. Lewerenz Kom, En. Faş. Tah. s: 100)

«Hazırlık komisyonlarındaki tartışmalarda da belirlendiği gibi, bunun dışında faşist diktatörlüğün, sınıf savaşmaları süresince, değişikliklere uğrayabileceği «mutlak ve çok katı» olmadığı, «hiç bir değişiklikten etkilenmediği, hiç bir

harekete hiç bir gelişmeye etkilenmeden karşı durabileceği» gibi düşüncelere saplanılmaması istenilmiştir.» (a.g.e. s: 157)

Komünist enternasyonalinde belirttiği gibi, faşist diktatörlüğün egemenliğinden sonra ancak tekellerin devlet üzerinde etkinlik ve hakimiyet sağlamada kendi aralarındaki çelişki-den kaynaklanan farklı dönemlerde farklı biçimlere bürünebileceği söz konusu olabilir. Böyle, bir tekeller arası mücadelede belli bir dönem için, devletin önemli kurumlarını ele geçirmede üstünlük sağlayan ve o dönem için bir açık faşizmin uygulanmasından yana olmayan diğer tekeller gurupları, yine devlet üzerinde her hangi bir değişikliğe gitmeden, devlet üzerindeki sınıf hakimiyetinden bir şey değiştirmeksizin, devletin faşistleştirilmiş kurumlarını geri plana çekerek, yine aynı devlet güçlerine dayanarak, aynı devlet eliyle tekelci sermayenin başka bir yönetimini uygulayabilir.

Kaldıki, tekelci sermayenin tümünün, faşizme karşı olması mümkün değildir. Bununla birlikte yine tekelci sermayenin belli bir dönem için faşizm yanlısı olmayan bir kesiminin de faşizme karşı olup, demokrasi uğruna mücadele sürdüreceği düşünülemez ve söylenemez. Şimdi yazara soruyoruz: «iktidarın siyasi muhtevastındaki bu değişikliğe mukabil, sosyal açıdan, sınıfsal açıdan kayda değer bir değişiklik olmadığını ve «bu gün hükümeti CHP'de kursa toplumsal olarak yine tekelci burjuvazinin: iktidarda» olduğunu söylüyorsunuz; o halde, nasıl olurda devlet yapısının «kısıtlı da olsa demokrasi»ye doğru dönüştüğünü ve ondan sonra da faşizmin tekrardan devlet yönetimini ele geçirmek için «tırmanışa» geçtiğini savunabilirsiniz? Hemde faşizmin bir ülkede uygulanıp, tekelci sermayenin siyasal iktidardaki sınıfsal temelinden bir şey kaybetmediğini söylemenize rağmen?

«TKP» PROGRAMI VE «BAŞ DÜŞMAN TAHLİLİ»

(Baştarafı 7. sayfada)

Ve bunun için, proletarya bugünden kapitalizme karşı mücadele ettiğini ve esas amacının sosyalizmi gerçekleştirmek olduğunu bütün müttefiklerine açık açık söylemek ve savunmak, onları bu anlayışla yetiştirmek zorundadır. Ve müttefikleriyle bu ilkeler üzerinde ittifaka gitmelidir. Yoksa, «TKP» programını savunmayı bile beceremeyen sayın H. ERDAL'ın yaptığı gibi, kırıldan daha kırılmalı kesilerek, proletarya adına demokratik halk devrimine rağmen küçük burjuvazinin hak ve taleplerinden de geri bir istemle kapitalizmi yaşatmayı savunarak değil.

Görüldüğü gibi, işçi sınıfı, yoksul köylü, küçük burjuvazi ve diğer demokrat unsurlarla bir halk cephesi kurup, emperyalizme, faşizme ve kapitalizme karşı savaşarak, demokratik halk devrimini gerçekleştirirken, sayın H. ERDAL'ın zannettiği gibi «sokaktaki dondurmacıyı bile içeren bir anti - kapitalist savaşım» ilkesi izlenmektedir. Fakat aynı zamanda bu demokratik halk-devrimi güçleri sayın H. ERDAL'ın zannettiği gibi, sadece tekellilik ve holdingciliğe karşı da bir mücadele vermeyerek, aynı zamanda sistem olarak kapitalizme karşı bir mücadele verip, kapitalizmin sömürsünü de ortadan kaldıracaktır. Yine sayın H. ERDAL'ın zannettiği gibi anti - faşist, anti - emperyalist, anti - kapitalist demokratik halk devrimi «sokaktaki dondurmacıyı» karşısına almayacak, tam tersine sokaktaki dondurmacı gibi tüm küçük - burjuvazinin demokratik hak ve taleplerini savunacak ve bunları tastamam bir şekilde yerine getirecektir. Fakat sizin gibi burjuva hayranlarına göre, demokrasi deyince kapitalizmin yaşatılması gibi bir işlemler değil, tam tersine kapitalizme rağmen ve kapitalizmi gidererek bu demokratik hak ve talepleri yerine getirecektir.

«DEMOKRATİK PLATFORM»UN GELECEĞİ VE SOSYALİST HAREKETİN DURUMU

(Baştarafı 16. sayfada)

luna başvurmaktadır. İstanbul'da yapılan yol ortasında «soygun»lar, bomba patlatmalar, Elazığ'da bir günde beş kişinin katledilmesinin bundan başka bir sebebi yoktur. Böylece kamu oyunun dikkati, yine «Demokratik Platform» ve gerici baskı tedbirleri sorunundan, «anarşi ve terör» sorununa çekilmek istenmektedir.

İşte, burjuvazinin, onun hükümetinin, faşist güçlerin, ve «Demokratik Platform» içindeki burjuva reformistlerin çabalarıyla, «Demokratik Platform»un geleceği böylece köreltilmek ve söndürülmek istenmektedir.

Bu durumda açıkça görülmektedir ki, «Demokratik Platform»un somut hedefler uğruna mücadele içinde güçlendirilmesi ve tüm emekçi tabakaların demokratik çıkarlarını savunan en geniş demokrasi cephesi haline getirilebilmesi için, en başta sosyalistlere büyük görevler düşmektedir. Ya bu «Demokratik Platform», sosyalistlerin aktif katılımı ve yönlendiriciliği altında sözünü ettiğimiz şekilde güçlenecek; ya da burjuvazi ve onun dostları bu güç birliği platformunu söndürüp, işlemez hale getirecektir.

VATAN PARTİSİ VE EMEĞİN BİRLİĞİ'NİN ORTAK TAVRI VE ÇAĞRISI

«Demokratik Platform»da yer alan kitle örgütlerinin, sosyalistlerin yönlendiriciliği ve öncülüğü olmaksızın, böylesi bir siyasi içeriğe ve burjuvazinin iktidarı karşısında bir alternatif olma hedefine sahip olan bir mücadeleyi kendi başlarına yürütmelerinin imkânsız olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Aynı şekilde, bugün sosyalist hareket içinde yer alan herhangi bir parti ya da grubun, bu «Demokratik Platform»un öncülüğünü tek başına üstlenemeyeceği de, o kadar açık bir gerçektir.

Temmuz ayından bu yana, bir çok eylem birlikleri içinde geçerek, kalıcı ve programlı bir güçbirliği yolunda adımlar atan, Vatan Partisi ve Emeğin Birliği, yukarıda açıkladığımız konular üzerinde de tam bir görüş birliğine varmışlardır.

Yukarıdaki gerçekleri göz önünde tutan her iki siyaset, bu «Demokratik Platform»un, kararlı ve tutarlı hedefler doğrultusunda mücadelesinin desteklenip, yönlendirilebilmesi amacıyla, her şeyden önce, sosyalist hareket içinde yal alan çeşitli parti ya da eğilimlerin siyasi platformda bir demokratik güçbirliği içine girmeleri, bunun için bir araya gelip bu sorunu tartışmalarının zorunlu olduğuna inanmışlardır. Bu amaçla da, 22 Kasım'da yayınladıkları bir çağrı mektubu ile, diğer siyasi parti ve grupları 28 Kasım'da bir toplantıya çağırmışlardır. Bu ilk çağrıya, «Kurtuluş» ve «Devrimci Sol» katılmışlardır. «Kurtuluş» çağrısı olumlu bulduklarını ve böyle bir güçbirliği girişimi içinde yer almayı prensip olarak kabul ettiklerini belirtmiş, «Devrimci Sol» ise, siyasi planda parti ve grupların bir araya gelip girişimde bulunmalarının bugünkü ortamda bir yarar sağlamayacağı görüşünü belirtmiştir.

VP ve EB ise, böyle bir toplantının daha geniş bir katılımı yeniden toplanması için, bu sefer 4 Aralık günü için bir toplantı çağrısında bulunmuşlardır. Bu ikinci toplantı gününde ise, böyle bir girişimi prensipte olumlu bulan «Kurtuluş» da dahil hiç kimse katılmamıştır.

Diğer siyasetlerin, EB ve VP tarafından defalarca tekrarlanan bu güçbirliği çağrısına cevap vermemelerinin, tamamiyle sessiz kalışlarının sebebi nedir? Hiç kuşkusuz bunun esas sebebi, bugün tüm emekçi halkın ekonomik, demokratik ve siyasal çıkarları uğruna mücadele

inde bizzat hayatın dayattığı ve zorladığı birlik sorunu üzerine, özellikle demokratik mücadelede güçbirliği üzerine, tutarlı, somut bir siyasete sahip olmamanın getirdiği, şaşkınlık, eylemsizlik ve hedefsizliktir.

Bunu biraz olsun gösterebilmek için, bu siyasetlerin önemli gördüğümüz bir kaçını ele alalım.

Önce «TKP» siyasetine bakalım. VP ve EB'nin, «Demokratik Platform»un mücadelesini destekleme ve yönlendirme uğruna siyasi düzeyde güçbirliği çağrısı, ÜRÜN Derigisi'ne ulaştırıldığı zaman, ÜRÜN sorumlularının cevabı şu olmuştur: «Biz bir dergiyiz, böyle bir çağrının muhatabı değiliz» (!) İyi ve güzel, ama, Türkiye'de böyle bir çağrının, sizin savunduğunuz siyaset adına muhatabı kim olacak? Nerede bulacağız biz onları? Bu konuda cevap: hiç bir şey bilmedikleri oluyor! Peki hiç olmazsa siz dergi olarak, hatta kişisel olarak görüşünüzü söyleyin. Yine ses yok!

Aslında, buna devesu aldatmacası derler. Bir dergi «TKP»nin Merkez Komitesi bildirimlerini bile basar da, «TKP» programının yayını ve savunuculuğunu yapar da, ondan sonra, bir güç birliği çağrısı üzerine, hiç olmazsa, siyasi olduğunu savundukları dergisinde bir kelime söylemeyip, tavır almazsa, bu devesuluğunu kimseye inandıramazlar.

Ama biliyoruz ki, aslında bu devesuluğu, «TKP»nin emperyalizme, tekelci kapitalizme, faşist saldırıya ve en önemlisi CHP hükümetinin gerici baskılarına karşı demokrasi mücadelesinden ve güçbirliklerinden kaçma tavrına bir kılıf olarak tezgâhlanmaktadır.

Çünkü, «TKP» seneler boyu, programına «altın harflerle» kazıdığı «UDC» kafasıyla, faşizme karşı mücadelede bir «ilerici, demokratik ve halktan yana» hükümet hayallemiş, geniş işçi yığınlarını bu hayaller peşinde koşturmuştur. Ama şimdi, hayallemişler CHP hükümeti, geçmiş MC'lerden dahi daha «ileri» giderek, şimdi emekçi sınıfların hem son lokmasını, hem de son demokratik kazanımlarını da elinden almaya çalışmaktadır. Emperyalistlerle tam tamına içli dışlı olmuş, memleketi İMF'ye satmakta, NATO'daki yerini sağlamlaştırmak için, ABD üslerini yeniden açmakta, son olarak AVACS sistemine katılmaktadır.

Bütün bunlar, «TKP» yöneticilerini tam manasıyla şaşkına çevirmiştir. Ama hâlâ da, demokrasiyi CHP'den bekleme, yani burjuvaziden demokrasi dilenme huyundan vazgeçmemiştir. «TKP»MK Sekreteri İ. Bilen, CHP Genel Başkanı Ecevit'e Ekim ayında gönderdiği mektupta, hâlâ bu aşağılık politikayı devam ettirerek şöyle diyor:

«Sizi halka verdiğiniz sözleri tutmaya çağırıyoruz.» (ÜRÜN, No: 54, s. 6)

Biz de «TKP»yi, bu şaşkınlıktan ve bayağı dilencilikten vazgeçerek, emekçi tabakaların talepleri uğruna, burjuvaziye karşı mücadele içinde gelişecek demokrasi cephesinde yer almaya, burjuvazinin temsilcileriyle değil, sosyalist ve gerçek demokrat güçlerle bir araya gelerek, beş paralık olan siyasi namusunu temizlemeye çağırıyoruz!

TİP'e gelince... TİP'in demokrasi mücadelesinde sosyalistlere düşen görevler ve güçbirliği konusundaki görüşlerinin, yine ikili olmakla birlikte, «TKP»den daha olumlu bir düzende olduğu görülmektedir. TİP, özellikle «Yürüyüş» dergisinde yayınlanan baş yazılarında, arada sırada, (anti - emperyalist, anti - faşist demokratik talepler ve hedefler konusunda, CHP ağırlıklı hükümete «yol göstermeye» ve ona «demokrat»lığını hatırlatmaya çalışıyorsa da, pratik hayatın zorlamaları karşısında, programlarında yer

almayan ve şimdiye kadar sözünü etmedikleri, demokrasi mücadelesinde güçbirliklerinden artık bahsetmek zorunda kalmaktadırlar.

Bir kaç örnek verelim. «Yürüyüş»ün 191. sayısındaki baş yazı şöyle bitmektedir: «Burjuvazinin demokratik güçlere karşı sürdürdüğü doğrudan ve dolaylı saldırılar karşısında verilmesi gereken mücadele her geçen gün daha çok önem ve anlam kazanmaktadır. Bu mücadeleyi sürdürecektir güçleri, iç sorunları ile sürekli boğuşur durumda tutan anlayış ve tutum, getirilen baskı tedbirlerini meşru ve haklı göstermeye çalışan burjuvazinin amaçladığı, yaratmaya çalıştığı ideolojik bulanıklık ile çakışan anlayıştır. Bu durumu görüp kavrayanların suskunluğu veya hareketsizliği, gelecekte yerini faydasız pişmanlıklara ve «özeleştir» adına günah çıkartmalara bırakacaktır.»

Biz burada söylenenlere tamamiyle katılıyoruz. Yine «Yürüyüş»ün 189. sayısındaki baş yazıda da şöyle denmektedir: «Maozu akımlarla, «sol» bireysel terörcüler dışındaki örgütler ortak tehlikeler karşısında iş ve eylem birliğinin en iyi yürütücüsü ve karşılaşılan sorunların en iyi çözücüsü olmak için başlatacakları özendirici tutumları ve özverili çabalarıyla ancak daha ileri adımlar atabilirler. Ortak iş ve eylem birliği süreci içerisinde, çevrelerinin dağılıp gitmesinden korkmayanlar, içinde yaşadığı «köyün» başkanlığını kaybetmek korkusu içinde olmayanlar, gerçekten savunduğu ideolojinin doğruluğuna ve tutarlılığına inanan ve bunu yaşama geçirmeye taraftar olanlar, korkusuzca aynı iddialardaki diğer gruplaşmalarla birlikte iş yapabilirler.»

Buradaki görüşe de sonuna kadar katılıyoruz. Ve zaten VP ve EB'nin güçbirliği çağrısı da bu görüşlere dayanmaktadır.

O halde, neden TİP, VP ve EB'nin demokrasi mücadelesinde siyasi gruplar arasında güçbirliği çağrısına her hangi bir cevap vermiyor; buna katılmıyor, en azından tavrını belirtmiyor?

Emeğin Birliği TİP yöneticileri ile bu birlik sorunlarını görüşmek istediğinde, TİP'in cevabı şu oluyor: biz bir partiyiz ve bir protokolümüz var (!) Siz ise bir dergisiniz, o halde siz olsa olsa Yürüyüş dergisi ile muhatap olabilirsiniz (!)

Kuşkusuz her partinin ve her örgütün kendine has bir örgütsel yapısı, temeli ve «protokol»ü vardır. Emeğin Birliği'nin de böyle bir «protokol»ü elbette vardır. Ama TİP'inkine pek uymamaktadır. Peki şimdi ne yapmalı? EB TİP ile hiç olmazsa bu sorunları tartışılabilmesi için, kendi protokolünü TİP'inkine mi uydurmalı? Yani o da mı legal bir parti oluşturmalı? Yoksa «Genel Başkanlar düzeyinde» bir toplantı için, TİP yöneticilerine hiç de katlanamayacakları zahmetli şartlar mı ileri sürmeli? Tabii ki, bu «protokol» oyunları saçmalıktan başka bir şey değildir ve bizim görüşümüz: bu türlü «protokol» hesapları alçak gönüllülükle terkedilerek, her siyasetin belli temsilcilerinin rahatlıkla ve «hiyerarşi»ye bakılmaksızın bir araya gelebilmesidir.

Kısacası, TİP, ya yukarıda alıntılarla verdiğimiz görüşlerinin hayata geçmesi için pratik mücadele içinde çaba içine girmelidir. Ya da bunları laf olsun diye söylemişse, «protokol» paranasının arkasına gizlenmeye çalışmadan tavrını açıkça belirtmelidir.

TSİP'in durumu ise bir başkadır. Emeğin Birliği'nin 23. sayısında, «Ecevit'in Küçük Kurtulay Konuşması ve Proletaryanın Bağımsız Sınıf Siyaseti» adlı yazıda, Ecevit'in sosyalistlerle tam bir hesaplaşmayı ve meydan okumayı gündeme getirdiği konuşmasına karşı, «TKP» ve TSİP'in hâlâ Ecevit'i uyarma, ona akıl verme ve serzenişte bulunma tavırları eleştirilmiştir. Yazı-

nın bir yerinde şu söyleniyordu:

«Mesele o kadar açık ki, Ecevit bu son küçük kurultaydaki konuşmasıyla sosyalistlerle hesaplaşmayı gündeme getirmiştir ve bunu da en açık lisanla izah etmeye çalışmıştır. Bunun karşısında kendisine «sosyalist» diyen herkesin ortaya bir siyaset koyması gerekirken, kendisini işçi sınıfının partisi ilan eden «TKP» ve TSİP, değil siyaset koymak, ancak manasız bir reaksiyon göstermişlerdir. Kuşkusuz kendisi tutarlı bir siyaset haline gelmemiş olan birtakım örgütler, siyaset koyamazlar. (...) Ama insanda biraz da haysiyet olmalı. Ecevit bu tip burjuva kuyrukçularının CHP'den uzak durmasını bağırca bağırca isterken, bunların hâlâ bütün güçleriyle CHP kuyruğuna yapışmaları siyasetsizliğin de ötesinde adi bir yüzsüzlüktür.»

Böyle bir yazı karşısında, şüphesiz, «TKP» ve TSİP'in bir tepki göstermelerini bekliyorduk. TSİP bir tepki gösterdi. Ama yukarıdaki yazıda ağır sözlerle eleştirilen görüşlerini savunmak ve doğruluğunu ispatlamak, ya da özeleştiri yapmak şeklinde değil. Tersine, yayına başladığından bu yana TSİP'in sahip olduğu Evren Matbaasında dizgisi yapılan, Emeğin Birliği'nin gazete ve her türlü yayınının dizilmesini yasaklayarak (!)

TSİP MYK'nun aldığı bu «ticari ilişkileri kesme» kararı karşısında, EB, bunun bir çıkar yol olmadığını, böyle bir tavırla Emeğin Birliği'ni susturabileceklerinin mümkün olmadığını, sadece kendilerinin nakit para ile iş yapan iyi bir «müşteri» kaybedeceklerini, EB'nin kendilerinden siyasi bir görüş ve tavır beklediklerini belirtti. Bunun karşısında TSİP'in söylediği şu oldu: hayır biz sizi tartışılacak bir muhatap bile görmüyoruz, çünkü siz eleştiri değil küfür yapıyorsunuz.

Eğer sorun sadece, bununla kalsaydı, iki siyaset arasında kalması gereken bir sürtüşme olarak bahsetmeye gerek duymazdık. Ancak aynı sorun daha başka bir düzeyde gene karşımıza geldi. Şöyle ki: TSİP bugüne kadar sürdürdüğü «sosyal - demokrasinin bir bütün içinde sosyalistlerle birliği» siyasetine ve bu yolda sürdürdüğü CHP kuyrukçuluğuna rağmen, özellikle CHP hükümetinin getirdiği son gerici tedbirler karşısında, giderek daha olumlu bir tavıra girme eğilimi göstermeye başladı. Nitekim 13 Kasım'da çıkan Kitle Gazetesinin 235. sayısında yayınlanan, «Anti-Demokratik Yasa Değişiklikleri ve İleri Güçlerin Birliği» adlı yazıda, gerici tedbirlerin iç yüzü ve CHP'nin oyunları sergilendikten sonra şöyle deniyordu:

«Bu konuda en büyük sorumluluk hiç kuşkusuz sosyalistlere düşmektedir. Bugüne değin kimi sosyalist çevrelerin CHP karşısında kuyrukçu bir politika izlemeleri demokratik hareketin de zaafı içinde olmasını getirmiştir...

«Ve bugün sosyal-demokrasi devrimci-ile-rici güçlerin dağınlığından yararlanıp, böylesi anti-demokratik emelleri tezgahlama cürretini kendinde bulmaktadır.

«Sosyalistlere düşen en ivedi demokratik görev, anti-faşist mücadelenin yanı sıra sosyal-demokrasinin bu oyunlarını bozmaktır. Bu amaçla, sosyalistler başta olmak üzere, tüm ilerici güçler vakit geçirmeden somut talepler ve programlar etrafında güç ve eylem birliğini gerçekleştirmek zorundadırlar.»

Görüldüğü gibi, «Kitle» gazetesinde yazılan bu sözlerle, VP ve EB'nin güçbirliği çağrılarında belirttikleri gerekçe ve görüşler arasındahemen hemen hiç bir fark kalmamıştır.

TSİP'in demokrasi mücadelesinde «sosyal-demokrasiye» (yani CHP'ye) karşı tavrı konusundaki bu yeni değişiklik bizi büyük ölçüde sevindirmişti. Ve EB ile VP'nin 22 Kasım tarihli

güçbirliği platformu üzerine toplantı çağrısını ilettiğimizde, böyle bir toplantıya katılabileceklerini düşünüyorduk. Ancak, çağrıyı alan TSİP Genel Başkanı, böyle bir çağrıya muhatap olmadıklarını; çünkü VP'yle olduğu gibi, Emeğin Birliği'yle de (ağır küfür dolu eleştirisinden dolayı) her türlü ilişkiyi kesme kararı aldıklarını açıklamıştır.

Kendisine, Kitle gazetesinde yayınlanan son görüşlerinin EB ve VP'nin görüşleriyle son derece uyduğu, bu nedenle başka herhangi bir siyasi neden gösteremedikleri takdirde, böyle bir güçbirliğini tartışmaktan kaçınma tavırlarının, sadece küfürlere karşı duygusal bir tavır olabileceği söylendiğinde, sadece bu duygusal tavrın sebep olduğunu açıkça belirtmiştir. Emeğin Birliği'nin bugüne kadar daha da ağır, ve hatta «ajanlık» suçlamasına kadar varan küfür ve hakarete uğramasına rağmen, bugün demokrasi mücadelesinde güçbirliği sorunda bunları hiç bir şekilde kaale almadığı, kendilerinin de böyle yapması gerektiği hatırlatılmasına rağmen, TSİP bu tavrından dönmedi. VP ve EB'nin güçbirliği çağrısına da sadece bu sebepten katılmadığını belirtti. Bunun üzerine biz de, Emeğin Birliği'nin bu sayısındaki, bu yazımızda, TSİP'e yönelttiğimiz eleştiriler içinde yer alan ağır sözler için bütün devrimcilerden ve kendilerinden özür dileycektik. Yeter ki, duygusal davranışlar, gerçekleştirilebilecek birliklerin önünde engel olmasın. Yeter ki, TSİP böyle bir güç birliği sorunda, ortak düşünceye sahip diğer siyasetlerle bir araya gelsin.

Ancak, meselenin sadece duygusal bir mesele olmadığı, ve bizim özür dilememizle kolay kolay halledilemeyeceği gerçeği, hemen 15 gün sonra 27 Kasım tarihli Kitle gazetesinde yayınlanan, «TSİP Anti-Faşist Güçbirliği Konusunda DİSK'e Somut Öneriler Götürdü» başlıklı yazıda açıkça ortaya çıkmıştır. TSİP'in «Demokratik Platform»un programı, hedefleri, kapsamı ve işleyişi konusunda önerilerinin ver aldığı yazıda görülmektedir ki, TSİP 15 gün önce söylemiş olduğu «sosyal-demokrasinin oyunlarının bozulması» görüşünü bir yana bırakmış ve yine CHP kuyruğunu sıkı sıkı tutarak, «Demokratik Platform»un hükümeti «doğru yola» çekme görüşüne geri dönmüş! Yazısının bir yerinde şöyle söylenmektedir:

«DİSK yönetimi demokrasi saflarında yer alan partilerin temsilcilerinin tercihan genel başkanlarının katılacağı bir toplantı düzenlenmelidir. Bu maksatla vakit geçirmeksizin tarih ve yer belirlenmeli ve şu partilere çağrı çıkartılmalıdır: CHP - SDP - TBP - TEP - TİP - TSİP - VP.»

Evet, TSİP, mevcut CHP eliyle yürütülen gerici baskı tedbirlerine, emperyalist bağımlılık ilişkilerine, tekeli sermayenin sömürüsüne karşı emekçi sınıfların demokrasi mücadelesinin birliğini sağlamayı amaçlayan, «Demokratik Platform»a CHP'nin de katılmasını, yapılacak partilerarası toplantılara Ecevit'in de katılmasını talep etmektedir. Yani, daha önce sözünü ettiği, «sosyal-demokrasinin oyunlarını» yine CHP ve Ecevit ile kucak kucağa çözmeyi talep etmektedir.

Bu şartlar altında, TSİP'in bizim çağrımıza cevap vermemesinin nedeninin sadece duygusal değil, fakat yine aynı kuyrukçuluğa dayalı olduğu görülmektedir.

Ama biz yine de, TSİP'ten özür diliyoruz. Çünkü bu yaptıkları, artık «adi bir yüzsüzlük» bile değildir. Bu zamanda, emekçi sınıflar demokratik hak ve kazanımlarını Ecevit'ten korumak için mücadele çırpınışları içindeyken, Ecevit bu «Demokratik Platform»u parçalamak için, DİSK içindeki Maden-İş gibi sendikaları dahi tasfiye için, oyun üzerine oyun hazırlarken, da-

ha hâlâ Ecevit'i «Demokratik Platform»a çağırma hayaline pes doğrusu! Bu «adi bir yüzsüzlük»te değil, fakat sonsuz bir şaşkınlıktır. Sizi allah islah etsin (!)

«Kurtuluş»un böylesi bir güçbirliği çağrısı karşısındaki tavrı ise, ne olduğu belirsizdir. Bindiği gibi, daha önce 6 siyaset arasında sürdürülen kalıcı ve programlı bir güç birliği oluşturma çabalarından çekilmişlerdi. 28 Kasım tarihli toplantıya ise, katılarak böyle bir güçbirliği platformunu prensipte kabul ettiklerini, 4 Aralıkta toplantıya geleceklerini ve diğerlerinin de gelmesi için çalışacaklarını açıklamışlardır. Ancak daha sonraki toplantıya katılmamışlardır. «Kurtuluş»un bu geliş gidişlerin nedenlerini etraflıca açıklaması gerekir.

Gençlik hareketi içinde kendilerine oldukça taraftar bulan, «Devrimci Yol» ve «Devrimci Sol»un ise zaten böylesi siyasi sorunlarla ve güçbirliği ile her hangi bir ilişkileri yoktur. Özellikle «Devrimci Yol» sol hareket içindeki oportünist ve pasifist siyasetlerin durumuna bakarak, kendini faşizme karşı mücadeleyi en iyi yürüten «devrimci hareket» olarak görmekte, bunun için bir güç birliği sorunu olacaksa, bunu kendisinin tayin edeceğini ve diğer grupları da bununla o zaman çağıracağını belirtmektedir. Bu türlü burnu havada dolaşan grupların, güç birliğine çekilebilmelerinin tek yolu; faşizme karşı kendilerinden de daha iyi dövüşen bir gücün bulunduğunu, sadece bir kaç bölgede değil, Türkiye çapında gözlerine sokmak, böylece burunlarının biraz olsun yere eğilmesine ve yerde duran gerçekleri görebilmelerini sağlamaktır.

Sosyalist hareket içindeki bu ve diğer siyaset ve grupların hali bu olduğuna göre, Vatan Partisi ve Emeğin Birliği, böylesi bir güçbirliğini oluşturarak, «Demokratik Platform»un mücadelesini destekleyebilme ve yönlendirebilme açısından, ne yapabilirler. Her iki siyaset, bu durumu gözönüne alarak bir siyaset ve eylem planı çizmişlerdir.

Buna göre, Vatan Partisi ve Emeğin Birliği, «Demokratik Platform»a gerek siyasetler, gerekse kitle örgütleri düzeyinde, ortak siyaset, ortak tavır ve ortak taleplerle gitme konusunda prensip olarak anlaşmışlardır.

Diğer taraftan, bu «Demokratik Platform»un gelişebilmesi için, sadece merkezi planda değil, fakat bölgesel planda da yaygınlaştırılması görüşünde birleşmişlerdir. Bu nedenle, Türkiye'nin bir çok il ve ilçelerinde, ortaklaşa olarak, «Demokratik Platform»u güçlendirme, yaygınlaştırma amacıyla miting ve salon toplantıları düzenlemeyi, Türkiye çapında ortak bir afişleme ve bildiri kampanyasıyla, bu destek tavrını en geniş kitlelere ulaştırmayı kararlaştırmışlardır.

Bu bölgesel eylemlerde, diğer siyasetlerin bölgelerdeki tabanının da güç birliğine çekilebilmesi için çalışacaklardır. Böylece, merkezi planda bir güçbirliğine yanaşmayan şaşkınlıların ve siyasetsizlerin tabanlarına başvurma, onlarla birleşerek bunların yöneticilerini zorlama şeklinde bir politika izlenecektir.

Emeğin Birliği ve Vatan Partisi'nin yapmış olduğu siyasetler düzeyindeki güç birliği çağrısı, bir kere daha belirtelim ki, bu iki siyasetin kendi çıkarlarını geliştirme amacından kaynaklanmamaktadır. Tersine, böyle bir güçbirliği, bize olduğu kadar, diğer siyasetlerin önüne de bir zorunlu ve kaçınılmaz görev olarak konmuştur. Dolayısıyla, kim bu türlü güçbirliklerinden kaçınırsa, siyasi ve örgütsel olarak iflas etmekten, ve yığınların demokrasi mücadelesinde birliği adım adım sağlanırken, bunu uzaktan seyretmekten kurtulamayacaktır.

«DEMOKRATİK PLATFORM»,UN GELECEĞİ VE SOSYALİST HAREKETİN DURUMU

19 Kasım'da toplanan DİSK Temsilciler Meclisi'nin aldığı karar uyarınca, DİSK üst yönetiminin, güç ve eylem birliğine çağırıldığı 30 dan fazla demokratik ve mesleki kitle örgütlerinin 25 ve 29 Kasım tarihlerinde ilk toplantılarını yapmalarıyla birlikte, «Demokratik Platform» vücut bulmaya başladı.

Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, «Demokratik Platform»un oluşması ve giderek güçlenmesi, bugün işçi ve emekçi sınıfların en önemli sorunu olan, demokrasi mücadelesinde güç ve eylem birliğinin sağlanabilmesi açısından hayati öneme sahiptir.

Emperyalizm, işbirlikçi tekelci sömürü çarkı ve faşizmin azgın saldırısı karşısında, tüm emekçi halkın, kendi ekonomik, demokratik ve siyasal haklarını koruyup geliştirebilmesi için, her şeyden önce, burjuvazinin cephesi karşısında mutlaka kendi demokrasi cephesine sahip olması zorunluluğu, bugün artık kimse tarafından inkâr edilemez. Bunun bilincinde olan bütün sosyalistlerin, bir taraftan işçi sınıfının siyasal birliğini sağlayacak olan proletarya partisinin bir an önce kurulması için mücadele ederken, diğer taraftan, daha bugünden, tüm sosyalizm ve demokrasi güçlerinin birliğini sağlayacak böylesi bir güç ve cephe birliğinin oluşturulması uğruna kalıcı ve tutarlı adımlar atmaları şarttır.

İşte «Demokratik Platform» tüm emekçilerin demokrasi mücadelesinde cephe birliğini sağlama yolunda, sosyalistlerin önüne yeni ve daha güçlü bir imkân olarak çıkmaktadır. Dolayısıyla, görev, bu «Demokratik Platform»un yaşatılması, güçlendirilmesi ve en geniş emekçi yığınları bağrında toplayan bir cepheye doğru geliştirilmesidir.

Böyle bir görevin yerine getirilmesinde, sosyalistlerin önüne çözümlenmesi gereken önemli sorunlar dikilmektedir. En başta, bir çok sosyalist, böyle bir platformun oluşturulması çağrısı reformist DİSK yönetiminden geldiği için, «Demokratik Platform»a ve onun mücadelesine şüpheci ve güvensiz gözlerle bakmaktadır. Böyle bir tavır bizce yanlıştır.

Çünkü, tek kelimeyle ifade edecek olursak, Demokratik Platform'a esas sahip çıkması gereken ve onun geleceğini korumak için var gücüyle mücadele etmesi gerekenler, DİSK yönetimi veya buna benzer reformistler değil, fakat Marksistlerdir.

Bilindiği gibi, DİSK üst yönetimi, daha önce, tekelci kapitalist düzenin ekonomik sosyal baskılarına, faşizmin saldırılarına, mevcut hükümetin gerici politikalarına karşı emekçi halkın artan hoşnutsuzluğunu dizginleyebilmek ve bunun doğurduğu mücadele potansiyelini, yine CHP hükümeti kanalıyla burjuva siyasetine aktarabilmek amacıyla, TÜRK - İŞ yönetimine

«anarşi ve teröre karşı mücadelede hükümeti destekleme» konusunda bir güç birliği çağrısında bulunmuştu. Ancak DİSK yönetiminin bu gericiliğe atılmış adımı, Türk - İş'in gerçek mayasının yeterince açığa çıkması, hükümetin tüm emekçiler nezdinde itibarının düşmesi ve daha önemlisi, sosyalist ve demokratik güçlerin böylesi gerici güç birliklerine karşı çıkması sonucunda akim kalmıştı.

DİSK yönetimi de bilmektedir ki, bugün işçi ve emekçi tabakaların birliği için adım atmayan, çaba sarfetmeyen her güç, kenarda kalmaya, yok olmaya mahkûmdur. Diğer taraftan, burjuvazinin hükümet eliyle almaya çalıştığı emekçi halkın en demokratik hak ve kazanımlarına karşı gerici tedbirler, bugün artık neye karşı mücadele edilmesi gerektiği konusunu, hiç bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkarmıştır. Ve DİSK yöneticileri öyle bir durumda kalmışlardır ki, ya görünüşte de olsa bu gerici ve anti - demokratik tedbirlere karşı çıkarak diğer demokrasi güçleriyle birlik yolunda adım atacaklar, ya da bu mücadeleyi başkaları üstlenerek geniş yığınları kendi etrafında birleştirirken, DİSK yönetimi de bunun dışından seyirci kalacak.

Buna bir örnek verecek olursak: İşçi sınıfının ve diğer ücretli çalışanların en tabii ekonomik ve sendikal haklarına büyük bir darbe vurmayı amaçlayan. «Toplumsal Anlaşma»ya karşı, siyasal planda Vatan Partisi ve Emeğin Birliği, sendikal planda da İplik - İş aktif ve kesin bir tavır alır ve yığınları bu gerici tedbire karşı mücadelede birliğe çağırırken, DİSK yönetiminin bu tedbir karşısında tavırsız ve mücadelesiz kalması, kuşkusuz DİSK yönetimi açısından endişe verici ve düşündürücü olmuştur; onu büyük ölçüde zorlamıştır.

İşte DİSK yönetimini, onların kendi düşünceleri ve amaçları ne olursa olsun, sosyalizm ve demokrasi güçlerine böyle bir «Demokratik Platform» çağrısında bulunmaya yönelten, esas olarak bu somut gerçekler ve zorlamalardır.

Bu durum, DİSK yönetiminin «Demokratik Platform» çağrısıyla birlikte, demokratik kitle örgütlerine gönderdiği program önerilerinde de açıkça belli olmaktadır. Bu program önerileri başlıca şu noktalarda toplanmaktadır: 1. Emperyalizmle kökleştirilen iktisadi, siyasi ve askeri bağımlılık ilişkilerine karşı, özellikle Amerikan üstlerinin yeniden açılması, İMF ile yapılan anlaşmalar gibi tedbirlere karşı mücadele; 2. Artan ekonomik bunalım karşısında tekelci sermayenin işçi ve emekçi halk üzerinde azgınlattığı sömürü ve baskılara karşı mücadele; 3. Faşist saldırganlığa karşı mücadele. Ayrıca, çağrıda, «Demokratik Platform»un eylem programının birinci maddesi olarak, hükümetin meclislerden çıkarmaya çalıştığı gerici ve anti - demokratik kanun tedbirlere karşı mücadele so-

rununun tartışılması teklif edilmektedir.

Görüldüğü gibi, birtakım eksik noktalar bulunmakla birlikte (özellikle Doğu'da Kürt emekçilerine karşı girişilen faşist ve şoven baskılara karşı mücadele sorunu), program teklifinin ana bölümleri, bugüne kadar DİSK yönetiminin değil, fakat sosyalistlerin uğruna mücadele ettiği ve güçbirliği sağlamaya çalıştığı talep ve hedefleri kapsamaktadır.

Diğer taraftan, burjuvazi de, böyle bir «Demokratik Platformu» parçalamak, işsiz kılmak, en azından onu bir susuş kumkuması içinde boğabilmek için, hem hükümet eliyle, hem de diğer faşist ve karanlık güçleri vasıtasıyla yoğun bir çaba içerisinde girmektedir.

Bilindiği gibi, «Demokratik Platformun» birinci toplantısından sonra 33 demokratik ve mesleki kitle örgütü adına Hükümete gönderilen, ve gerici, anti - demokratik kanun tedbirlerine karşı tavır koyan bildiri karşısında Ecevit, DİSK'i diğer kitle örgütlerinden daha «usu» ve «demokratik» göstererek, «Demokratik Platformu» içerden parçalama taktiğini uygulamaya koymuştur. Kuşkusuz bu taktiğe bizzat DİSK yönetimi de hizmet etmektedir. Şöyle ki: «Demokratik Platform»un toplanmasının hemen arkasından, DİSK yönetimi, «TKP» siyaseti eğilimindeki Maden - İş, ve diğer iki sendika ile, Dev - Genç eğilimindeki Yeraltı Maden - İş Sendikalarının üyeliğini, birtakım slogan yarışmalarını bahane ederek, askıya almış ve «demokratik Platform»dan bunları tecrit etmeye çalışmıştır.

Kuşkusuz, DİSK yönetimi, böyle bir tasfiyeye giderken, «Demokratik Platform» çağrısının kendisine kazandırdığını düşündüğü itibardan yararlanmaya çalışmaktadır. Yani bir taraftan güç birliğinden yana görünüp, ondan sonra da kendi çıkarına uygun olarak, demokrasi güçleri arasına bir nifak ve parçalanma sokmaya çalışmaktadır.

Aynı şekilde, kamuoyu yaratma açısından büyük bir gücü elinde tutan sermaye basını, ve hatta Cumhuriyet bile, yayınlarında «Demokratik Platform»u yok farzeden, ve onu kitlelerin gözünden saklamaya çalışan bir çaba içerisinde girmişlerdir. Böylece, «Demokratik Platform»un mücadelesi ve gerici tedbirlere karşı tavır, bir sessizlik içinde boğulmaya çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, işbirlikçi tekelci sermaye, hükümetin meclisten geçirmeye çalıştığı gerici ve anti - demokratik kanun tedbirlerinin haklı ve gerekli olduğu doğrultusunda kitlelerin gözünü bulandırmak amacıyla, hem faşist çeteleri hem de «devrimcilik» adına zibidilik yapan birtakım karanlık «silahlı mücadele» çetelerini yine seferber ederek, anarşi ortamını kızıştırma yo-

(Devamı 14. sayfada)

**emeğin
birliği**

emeğin birliği onbeş günlük siyasi gazetenin aylık teorik ücretli ekidir. Sahibi: Hüseyin Dinçer — Yazışları Md. H. Ali Özer — Yönetim yeri: Çemberlitaş Evkaf Sok. No. 2/12, İstanbul — Yazışma ad. P.K. 192 Beyazıt-İst. — Dizgi: Işık Mat. — Baskı: Doğan Basımevi, SBT. 11.12.1978